

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.20
za Nemčijo ocelotno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravljanju mesečno . . . „ 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo ocelotno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 3) v
za dva in večkrat . . . „ 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna petstvarsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenki nedelje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne uranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Ob mrtvaškem odru našega cesarja.

Smrt našega ljubljenskega vladarja je prišla za večino prebivalstva nepričakovano. Pač je bilo jasno, da so za 86letnega cesarja tudi razmeroma neznatni katarni pojavi nevarni. Vendar je bilo pa na drugi strani tudi znano, da je dobra zdravniška oskrba in redno cesarjevo življenje premagalo že marsikako težko bolezen. Zato so se v širokih ljudskih krogih še v zadnjih dneh udajali upanju, da bo cesar Franc Jožef tudi topot ozdravel. Žal da so bile te nade varljive. Že 20. novembra in naslednji dan dopoldne so se po Dunaju vedno vstrajneje razširjale govorice, da gre cesarju slabo; zvedelo se je, da so začeli zdravniki obupavati nad cesarjevim ozdravljenjem. Zadnje ure cesarja Franca Jožefa so bile sladko spanje, ki je odvedlo dobrotnega vladarja, prejemšega malo preje sv. zakramente, v večnost, kjer je, tako trdno upamo, našel usmiljenega sodnika in obilega plačila za svoja dobra dela in veliko trpljenje, ki ga je preстал v življenju. Saj je bila njegova vladarska krona le prevečkrat prava trnjeva krona.

Smrt cesarja Franca Jožefa, tega 86letnega starčka, ki je nosil eno izmed najtežjih kron v Evropi, ima nekaj nenavadno vzvišenega in obenem otroško ganljivega na sebi. To je smrt vladarja, ki je do zadnjega trenutka svojega življenja z naravnost pobožno zvestobo in vestnostjo izpolnoval svoje vladarske dolžnosti, z zvestobo in vestnostjo, ki skoraj nima zgleda v zgodovini. Kje najdemo vladarja, ki bi kljub veliki svoji oblasti do sive starosti posvečal vse svoje življenje požrtvovalnemu vladarskemu delu, kakor je to storil cesar Franc Jožef? Kje je vladar, ki bi do zadnjih dni svojega življenja vstajal ob 4. uri jutraj, ko večina delavcev in inteligence še počiva, ter se z nezmanjšano vnmemo in vestnostjo lotil svojih vsakdanjih vladarskih dolžnosti, ne da bi najmanj prizanašal svojim telesnim močem. Uradniki in častniki uživajo v Franc Jožefovi starosti že davno pokoj in tudi od delavca ne more v taki starosti nihče zahtevati, da bi seš e mučil z delom. Cesarja Franca Jožefa pa ni mogel nihče pregovoriti, da bi prizanašal svojim močem in svojemu zdravju, ako je šlo za blagor države in njegovega prebivalstva. Prav do zadnjega je hotel nositi in je nosil vladarsko breme, do zadnjega je delal za državo in nas vse. Vse svoje moči je do zadnjega diha brez pridržka žrtvoval svojemu poslanstvu in lahko rečemo, da se je povzvil v

skrb, delu in ljubezni do države in njene prebivalstva. Toda telesni napor in marljivost cesarjeva niso nič v primeri s strašnimi duševnimi mukami, ki so mu bile naložene uprav zadnja leta. Kako grozen doživljaj je svetovna vojna že za vsakega posameznika, a kaj pa zanj, ki je nosil celo breme, ki je mislil, skrbel, čutil in trpel za nas vse! Ne pozabimo, da je imel Franc Jožef izredno mehkočuteče srce. Kako je moralo vsesplošno vojno gorje vplivati nanj! O tem bi pač vedele povedati maloštevilne osebe, ki so bile z njim v neposrednem stiku. Marsikaj je pa znano tudi širšim slojem dunajskega prebivalstva, ki vé, kako pretresljiv je bil vtis, ki so ga napravljali nanj vojni ranjenici, ko jih je obiskoval po bolnišnicah — ne kot vzvišen vladar, marveč kot oče in zvest tovariš. Ne, ako bi bilo v moči Franca Jožefa, ne bi bili imeli svetovne vojne; on je bil po duhu in srcu v resnici to, za kar je veljal: knez miru. Pomislimo dalje, kolike duševne muke je prestajal sivi vladar ob kritičnih trenutkih sedanje vojne, ko se je zdelo, da je že v nevarnosti obstoj države. Koliko težkih vojaških in političnih vprašanj, ki jih je bilo treba ob takih trenutkih rešiti, je težilo njegove rame. Pomislimo, koliko težkih skrbi in duševnega dela sta mu prizadejali Italija in Rumunija, ko sta se pripravljali na odpad in sta končno tudi odpadli in se pridružili našim sovražnikom. Res je doživel v tej vojni tudi krasne dneve zmagoslavja in se ob njih vidno počivil. Toda celokupno breme politične odgovornosti in s tem zvezanega duševnega dela, ki ga je sedanja vojna nalažala Francu Jožefu, bi bilo moralo streti tudi mlajšega in krepkejšega vladarja nego je bil Franc Jožef s svojimi 84. leti.

Zato žalujemo ob mrtvaškem odru cesarjem kakor ob odru skupnega očeta. Kajti v nobeni državi na svetu nista dinastija in ljudstvo tako tesno zvezana med seboj, kakor pri nas. In sicer celokupno ljudstvo, brez razlike stanov. Vojna je to skupnost v ljubezni in udanosti do vladarja in vladarske hiše še poglobila in utrdila. Saj se bore sinovi visokega in nižjega plemstva, sinovi meščanskih, uradniških in častniških družin skupaj s sinovi kmečkega in delavskega ljudstva za eno in isto stvar: Za domovino in cesarja. In cesar je bil vsem tem braniteljem domovine brez razlike oče v prav posebnem pomenu besede. In preko njih so se vezi ljubezni do cesarja še tesneje oklenile krog celokupnega prebivalstva. Zato je cesarjeva smrt vzbudila v armadi in med nami vsemi globoko, odkritosrčno žalost. Toda habsburška hiša živi tudi po smrti nezabnega Franca Jožefa dalje. Naj viharji divjajo, naj hrume

nevihte — avstrijskega prestola ne bodo omajali. Novi cesar bo nadaljeval delo po izročilu umrlega.

Pismo izpred Asiaga.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

15. novembra 1916.

Vremenski preroki so prerokovali veliko hujšo zimo v mesecu novembru tu v italijansko-tirolskih hribih, kakor je pač sedaj. Lahko se trdi, da zime nimamo še. Sneg je zapadel v še precejšnji množini, a je tudi kmalu skopnel. Več snega je pa zapadlo za našimi hribi. Tu pri nas pred Asiagom pa smo že bolj v nižini onstran avstrijskega hribovja, kjer pričena že bolj bolj južno podnebje. Tako n. pr. smo imeli 13. in 14. t. m. tako lepe dneve, da še ob sinji Adriji nimamo takih v polovici novembra.

Kako je na našem bojišču? To bo gotovo mnoge zanimalo. Na splošno lahko odgovorim: Mirne dneve imamo. S tem seveda ne trdim, da vlada na bojišču mir. Le v ofenzivi nismo ne mi in ne Italijani. Varujemo vsak svoje. Lahki čepijo v jarkih, naši tudi. Če Lahji kaj pokukajo iz svojih lukenj, jih naši pozdravijo s slovesnim streljanjem, kakor se to spodobi nasprotniku. Sicer se pa pozna na našem bojišču, da je Italijan hudo zaposlen na goriškem-kraškem bojišču. Da bi obračal veliko pozornost na naše bojišče, nima časa za to. Saj mu vzame skrb za kraško kamenje čas celega dneva, tako, da komaj še z veliko silo stisne kakega letalca preko Asiaga nad naše postojanke, ki se pa kmalu vrne.

Zdi se, da se Lahji boje vsakega najmanjšega našega gibanja. Lahji dobro vedo, da največja nevarnost jim preti tu izpred Asiaga. Dosedaj jih je še Rus začasno rešil. Ali jih bo tudi v prihodnje, o tem nam pokaže bodočnost.

Odkar smo Avstrijci vzeli Italijanom asiške in arsijske hribe in Italijane potisnili nazaj, se nismo niti za korak umaknili, izvemši kar smo jim spet prostovoljno odstopili. Damoklejev meč še vedno visi nad Italijani tu na naši strani, ki bo enkrat gotovo vsekal izdajalce tako, da bo ta udar odtehtal vse italijanske »pridobitve« na Goriškem. Kar se ni dokončalo letos v juniju, to se zna enkrat v prihodnje nadaljevati. In takrat: gorje Judežem!

Naše patrulje kljub splošnemu »miru« na bojišču ne mirujejo. Te dni se je zbralo par korajžnih slovenskih

fantov, ki so šli ponoči pokukat v laške järke. Svoj prihod so naznanili s streli, a šele potem, ko so bili že v jarkih. Postrelili so 8 Lahov in štiri ujeli, nakar so se vrnili vsi živi in zdravi. Torej naši štirje možje so 8 Lahov postrelili in še štiri ujeli.

Ze večkrat smo slišali od ujetnikov, da se Lahji pripravljajo tudi na našem bojišču na ofenzivo. Dosedaj je ni bilo še. Si menda ne upajo, je grozdje prekiselo. Pač vedo, da železni ne popuste. In pa še ti nepozabni Dalmatinci in Hrvatje, in sami taki, so skupaj zbrani! Gorje italijanskim glavam, ako pridejo pod naše pesti. Zvesti svojemu poklicu in vedo, da se bore proti dednemu sovragu in za svojega ljubljene cesarja so pripravljeni vsak hip raje kri preliti kakor se pa umakniti pred izdajalskim Italijanom, ki ne more trpeti ne naše države, ne našega cesarja, katerega so nam po svojem Oberdanku hoteli umoriti; ne naše nepozabne cesarice, katero so nam po svojem Lukenju faktično umorili. Kdo bi se ne boril proti narodu takih ljudi. So bili naši zavezniki, obenem pa ruvali proti nam kjer so le mogli. Tukaj se je spet enkrat uresničil star pregovor, ki pravi: »Bog me varuj prijateljev, sovražnikov se bom že sam ubranil!«

× × ×

Tudi na bojnem polju igra želedec veliko vlogo. Če mora kateri želedec v teh težkih časih biti poln, potem mora biti to želedec vojaka s puško v roki ali ob topu. Če je ta prazen, potem ne more tako uspešno kljubovati sovražniku, ki hoče razkosati našo domovino. Pomisli naj se. Vojak težko obložen na mrazu, na snegu, na mokrem, v vedni smrtni nevarnosti — potem še želedec prazen! To ne gre skupaj. Prva skrb našega vojnega vodstva je, da vojak, ki brani z orožjem v roki sovražniku pot v našo domovino, da ta vojak ni lačen. In za to se v resnici skrbi. Naš vojak ob topu ali v jarku ni lačen, ni žejen. Hrane ima dovolj, in sicer okusne hrane. Za to pa ne sme biti vojak nihče nevoščljiv. Danes je prvi vojak, potem šele nevojak. Če pa nevojaki v zaledju nimajo vsega v izobilju, in godrnjajo, da vojaki imajo vse kar hočejo, potem pa svetujem takim-le, naj se prostovoljno javijo v strelne järke. Jih bomo veselili mi vojaki, ki se že dve leti in dan bijemo, in bodo tudi sami veseli, ko dobe tu vsega, kar želijo srce. Jaz pa pravim: Raje biti v zaledju lačen, kot pa v strelnem jarku sit. To

LISTEK.

Cesar Franc Jožef I. med Slovenci.

Obširno knjigo bi moral spisati, kdor bi hotel slediti rajnemu cesarju Francu Jožefu na vseh njegovih potovanjih po domačih deželah in po inozemstvu. Omejiti se hočem zato le na znamenitejšie dogodke njegovih potovanj po naših slovenskih deželah.

Prvič bi moral rajni cesar posetiti naše dežele ob otvoritvi železniške proge Celje—Ljubljana leta 1849. Vsled nenadne obolevosti pa ga je moral takrat nadomestovati nadvojvoda Ivan. Ali zato je pa že prihodnjega leta 1850 počastil domovino svojih udanih slovenskih podanikov in takrat jo je prepotoval skoro vso, živo se spominjajoč, kako so stali Slovenci v minulih viharjih sredi dveh bojišč trdni kakor skala. V spremstvu ministrov Schwarzenberga in Bacha se je pripeljal mladi cesar skozi južno Štajersko dne 10. maja v Trbovlje, kjer je bila deželna meja zaznamovana s krasno okinčanim slavolokom. Tu so pričakovali vladarja kranjski dostojanstveniki, med njimi tudi maršal Radecki, ki je prišel nalašč iz Laškega pozdravit svojega vrhovnega vojnega gospoda. Na ogovor deželnega glavarja je odzdravil

cesar z besedami »Srčno me veseli priti v tisto deželo, katere zvestoba tudi v najsilnejših časih ni omahovala.«

Na poti od Zagorja do Ljubljane je zbrano ljudstvo glasno pozdravljalo z živio-klici ter prepevalo slovensko cesarsko pesem. Ko ga je na ljubljanskem koldvoru pozdravil župan Salomon, zatrjeval je cesar znovič, da ga veseli videti mesto in deželo, od katere je prejel toliko dokazov zveste udanosti. Celo mesto je bilo v zastavah, narodne straže ljubljanska, kranjska in kamniška so stražile ob cestah, v gledišču so priredili zvečer slavnostno predstavo, a za njo je zableščalo mesto v svitu neštevilnih lučic in transparentov. Na oknih semenišča so se lesketale pomembne Koseskijeve besede: Hrast se omaje in hrib, — zvestoba Slovence ne gane. Drugi dan si je cesar ogledal mesto in njega takratne zanimivosti: bolnišnice, kolizeje, muzej, jezdil na grad in se peljal po barju do Lip. Popoldne so bile arijadence in kosilo, h kateremu so bili povabljeni gosti vseh stanov.

V nedeljo jutraj ob 6. po sv. maši, ki jo je daroval knezoškof, so oznanili topovi na gradu odhod cesarja v Trst. Z glasnim živio se je poslovilo zbrano ljudstvo od svojega vladarja, kateremu je očitno pokazalo, kako mu je udano in kako od njega vsega dobrega pričakuje.

V Trstu je položil temeljni kamen ko-

lodvoru, cel teden je bilo mesto v veselju. Posebno je zanimal cesarja lep pomorski manever, prekrasna je bila tudi razsvetljavanja, katero je cesar gledal raz morje. Posetil je še žrebčarno v Lipici in Pulj ter potoval dalje preko Gorice na Koroško, vsepovsod sprejet z veliko slovesnostjo. Vrh Predelja je prevzela cesarja divja priroda, zlasti mogočen vtis je napravil nanj spomenik ob cersti, kjer žalujejo lev spominja slavnih hrvaških junakov, ki so leta 1809. našli ondi smrt za domovino.

V Celovcu so ob njegovi navzočnosti odkrili spomenik padlim koroškim vojakom. Ker so ga v mestu pozdravljali le živio-klici, je vprašal cesar guvernerja, ali je toliko Slovencev v Celovcu, nakar mu je oni pojasnil, da je tretjina prebivalcev slovenska. Na gosposvetskem polju si je ogledal tudi staroslovenski vojvodski stol, ki je bil ta dan pogrnjen z rdečim suknom.

V pismu na kranjskega predsednika pravi cesar med drugim: »S pravo zadovoljnostjo sem se prepiral, akoravno sem le malo časa na Kranjskem bival, da so mi prebivalci te dežele v resnici z globoko in odkritosrčno ljubeznijo vdani. Na celem potovanju, posebno v glavnem mestu Ljubljani, sem zato najobilnejše dokaze prejel.«

V drugič se je podal cesar na potovanje po slovenskih deželah po ženitvi, hoteč pokazati mladi cesarici obširne in raznolike kronovine avstrijske, seznaniti jo z

raznovrstnimi narodi in njihovimi šegami in običaji.

Iz Brucka sta visoka potnika prispela 3. oktobra 1856 s kočijo v Celovec, kjer sta prebila dva dni in se oddeljala potem proti Blatnemu gradu. V Vogličah pri Celovcu je napravil odtoniti slovenski župan slavolok iz samih poljskih pridelkov. Med pokanjem topičev in zvonjenjem sta dospela v Osoje, ogledala si grobni spomenik nesrečnega poljskega kralja Boleslava in molila v cerkvi. V Beljaku je visoki par pri velikem, iz železnih izdelkov sestavljenem obelisku na trgu pozdravil tudi škof Slomšek z duhovščino.

V Ziljski dolini se je cesar informiral zopet o tamošnjih Slovencih, katerih pristno narodno življenje, šege in nošo je imel priliko občudovati. Cesarici je bil ob tej priliki izročen ziljski nevestin pas, okrašen s pavovim peresom in z napisom: Elizabeta avstrijska. V znak svojega posebnega zanimanja je vzela cesarica popolno ziljsko narodno obleko seboj. Pri odhodu so ju spremljali na konjih brhki ziljski fantje v slikoviti narodni noši.

Skozi Celovec je vodila pot v Maribor, kjer so napravili bakljado in podoknico cesarostima. Slovenska dekleta v narodni noši so pela slovensko cesarsko pesem, potem »Zvonikarjevo« in nekaj drugih pesmic. Tudi drugi dan sta bila pozdravljena zopet s slovenskimi pesmimi,

je že marsikdo poskusil. V zaledju si človek že na kak način pomaga, vojak v fronti pa ne. Navezan je le na kotle in sode, katere prinese zvečer tovarna živina. Drugega nima. — Če nimajo v zaledju nekateri tega, kar si žele, potem naj vedo, da si vojak pred sovražnikom želi marsikaj, a se mu ne izpolni. Zato pa: Če trpi vojak-junak mraz in je v vedni smrtni nevarnosti v obrambo zaledja, potem mora tudi nevojak v zaledju doprinesti kako žrtev in si odtrgati od ust kaj dobrega. Saj nevojak je doma na varnem! —it.

Rdeče polje.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zadnje dni devete laške ofenzive so Lahi napadali z veliko ljutostjo pri Biljah in hoteli prodreti s svojimi polki. Ko sem prečital to ime v časopisih, me je zganilo, kot bi bil zaslišal znan glas iz daljave. Kdaj sem slišal to ime? Bilo je že davno. Ne, ni bilo davno, a človeško srce je ustvarjeno tako čudno, da mu je bolelost najtežje breme, ki ima najbolj neskončne meje. Zakaj ime Bilje sem slišal v dnevi, ki so daleč zadaj za boleščjo, v moji mladosti, zakaj zdí se mi, da sem se postaral v teh mesecih, kajti le starci tako radi brskajo po svojih spominih.

V vseh časih že sem bil v tem kraju, v cvetu in v zimi, v jutru in na večer, celo ponoči sem hodil todi skozi do Gorice skozi svetlo luno in dihanje juga preko polj, ki jih ni konca, kot ni konca dreves, ki so risala silhuete na zemljo.

Najlepša hoja je bila v pomladnem cvetju, zvečer, ko je zahajalo sonce za furlansko nizino in Brda.

Zapustil sem goriške ulice in hodil po vseh onih krajih, ki se jih je v sedanji vojni imenovalo tisočkrat, ki so milijonkrat zapisana v srcih vojakov z vseh strani monarhije. Šel sem skozi Št. Peter, med temnimi hišami in po prašni cesti, ki je cepila na polje kolovoze, vodeče med murve in obrone zelenih njiv. Iz zemlje je dihala kot pesem, kmet je kopal ob koncu ozare, vpočnjen, kot bi prisluškoval večni pesmi zemlje. Vstal je in se odpočil, njegov obraz je sijal, ko je potegnil z roko preko čela in pogledal za ptičjem, ki se je lahkini peroti zazibal nad poljem.

Lep je bil pogled na cvetoče češnje in breskve. Beli in rdeči cveti kot plamenčki sami, kot dušice, ki so se pripele na veje in dajejo življenje. Cele množice dušic, milijarde plamenčkov, združene v en šopek — šopek za šopek, kot procesija devic. In veter v njih laseh, mehka sapa, ki boža oranžno nebo, naslonjeno na holme obzorja. Ne da se popisati, niti vonj in cvetje akacij se ne da popisati, ki rastejo ali so rastle v celih šumih ob vinogradih, ne cvetje kostanjev... To je tisto, kar vlije človeku z juga ljubezen v srce, mu vtisne poseben pečat v dušo. Oni niso ponosni na svoja mesta, ki so navadno umazana, da se jih severnjak ne more privaditi in z ogorčenjem govori o njih; to, na kar so ponosni, leži v zraku, v slednji bilki in atomu, neka nerazumljiva muzika gre skozi prirodo in človeka.

Kadar sem poslušal to muziko juga, sem bil srečen, in ob trenutkih, ko se vzbudi spomin v meni, mi je to edino bogastvo...

Kadarkoli sem šel to pot, sem razmišljal nerazumljivost te lepote. Za mano je

ostala Vrtojba in njeno polje, mirensko polje je vstalo pred očmi na desni, par visokih dimnikov v bližini, kjer so stale opekarne in Mirenski grad s tistim značilnim pogledom cerkve z obema zvonikoma, ki je gledala na sedanje pozorišče najkruvejših bojev. Na levi so rastle položni griči z ostro zasajenimi klanci v rumeno prst, porasteni s kostanji in akacijami, posejani z vinogradi — a v dolinicah topoli, ki so trepetali, kot bi slutili bodočo grozo. V dolinici, oziroma na ravnini v šopu drevev in njiv se je prikazala vas Bilje. Po hišah se je plazila v brajdaht trta in ovijala pročelje do strehe in korcev, ljudje so hiteli po delu, otroci kričali na cesti. Kje so danes ti ljudje? Takrat niso slutili... dobro, da niso. Stopil sem skozi mirno vaško življenje, povzpел se na levo mimo topolov in poslopj, zavil med vinogradi in dospel na grič. Tam gori je stala hiša in v njej moj prijatelj. Ko sem gledal skozi okno na koštanje in na visoke brajde ter mi je ušel pogled daleč preko polja proti Gorici in Furlaniji, se mi je zdelo, da ni lepšega na svetu kot občutek te nerazumljive lepote. Sonce je ravno padlo na zaton in sijalo izza rdečega pasu megle v dolgih pramenih, ki so se mi zdeli suhi prsti lepo umirajočega človeka. Ti prsti so se zapletali v tančico nad obzorjem, v njive na goriškem polju in drevesa, cvetoča, ki so postala kot oblita s krvjo, ki je tekla po debelu na zemljo in se razlivala v razore. Rdeč je bil mirenski grad, griči in akacije, kostanji in trte so dehtele v krvi, v šipah je bleščala rdečina, v vazah rože (rože so bile bele) in po stenah je polzelo na tla... Tudi najina obraza sta bila preplavljena od tega solnca, in ko sva pogledala roki, čisto rdeči roki, sva se prestrašila... Ne, ne pozabim tega solnca nikdar, tega rdečega polja nikdar, započilo se mi je globoko v srce...

Na kolodvoru se je sprehajal ranjenec, oprt na palico, obvezano roko je nosil v ruti krog vrata. Grenek nasmeh mu je pačil ustni, z oteznimi očmi je zrl med ljudmi, kot bi iskal nekoga, o komur ve, da ga ne najde.

»Kje ste bili ranjeni?«

Pogledal me je in mi prvi hip ni dal odgovora. Vsedel se je na klop, oprl v me trudne, okrvavljene oči in se zdrnil.

»Ne poznate onega griča... Tam stoji hiša, spodaj je izpraznjena vas, kaj jaz vem, kako se imenuje. Hiša je razbita, vas je razbita. Mi smo se tiščali v zemlji, ki je edino varno pribežališče pred divjim ognjem. Varo sem dejal? No, varam se. Tri je ubilo ob moji strani, dva je ranilo, mene tudi...«

Umolknil je za hip, popravil roko in zastokal v bolečini, pogledal v tla in se zamislil.

»Hudo je bilo. Če se spomnim pogleda, samo pogleda, ki se mi je nutil skozi linico in mi odpiral pogled po polju. Ali poznate goriško polje? Ali ste že videli zahod solnca? Ne, to ni solnce, to je bolečina in sama kri, resnična, živa kri, ki se prelija po okleščanem drevju, razdejanih hišah in razorih.«

Kadar sem se vračal domov, ni več sijalo solnce. Kri je zatoniла v svoj lastni vir in temina se je preplela med murvami, korak se je vdiral v mehke kolovoze. Sirene so zapele počitek, delavci in delavke so hitele iz tvornic z veselim smehom čez polje v Vrtojbo.

140 fantov z murskega polja na čilih konjih s slovenskimi zastavami je klicalo živio cesarju.

Mesec pozneje sta mlada poročenca nastopila pot v solčno Italijo: 17. novembra sta cesarosti stopila na kranjsko zemljo pri Trbovljah. Cesar je rekel ob tej priložnosti, da rad vidi in pokaže cesarici kranjsko deželo, ki mu je tako zvesta. V Litiji je celo izstopil in šel med ljudi. — Ob 9. uri zvečer je dospel med grmenjem topov v Ljubljano, kjer je bil sprejem nad vse veličasten, tako da so »Novice« takrat zapisale: »Čigav jezik je v stanu dopovedati veselje, v katerem so igrane serca neštivilne množice ljudstva, ko je zagledalo premilostljivega Očeta in premilo Mater svojo.«

Zlasti veličastna je bila razsvetljava mesta na predvečer godu cesarice, ki ga je praznovala drugi dan v Ljubljani: po Ljubljani so se vozili Krakovčanje v okrašenih čolnih, prepevajoč narodne pesmi in celo mesto se je zasvetilo v morju luči. Takrat so kot neko posebnost naročili z Dunaja električno luč, da bi razsvetlila grad; ali ni se obnesla, ker je brlela komaj kot kaka kresnica. — V splošno pa je bila razsvetljava naravnost bajna, tako da je neki kmetič vskliknil: Oj, če je že tukaj tako neizrečeno lepo, kaj bo šele v nebesih!

Dne 20. novembra je odpeljal vlak cesarja in cesarico iz Ljubljane v Trst, odtod pa v Benetke, kjer je dvor ostal čez novo leto in potem naprej v Milan. Šele začetkoma marca leta 1857. sta se cesar in cesarica napolila proti domu in sta dospela

8. marca v Gorico, v kateri se je zbrala isti dan ogromna množica deputacij iz cele dežele v narodnih nošah. Na Travniku si čital takrat slovenski transparentni napis: »Za vaju, cesar, cesarica — plamti ljubezni vsa Gorica.«

Ob povratku sta obiskala tudi še podzemsko čuda Postojnske jame (11. marca 1857). Od vseh krajev je privrela ta dan obila množica ljudi vseh stanov, ki se je želela udeležiti slovesnosti, ko se je Nju Veličanstvoma na čast imela Postojnska jama pokazati v vsi svoji krasoti, kakor se napravi nevesta, kadar obhaja svoj največji dan.

Glej, in ta svet je mojega srca svitla podoba!

Skrito, kamenito se zdi, v njem pa je čutja procvet,

V njem resnica, ljubezen, pogum, zaup in zvestoba,

Moj je največji zaklad: Vama zato ga odprem,

Da ob slavnem povratku skačem veselje dostojno!

Pozneje je bival cesar na naši zemlji od 1. do 3. maja 1862, ko je potoval iz Italije na Dunaj ter se ustavil v Gorici in v Ljubljani. V obeh mestih si je ogledal vojaštvo, v Gorici na malih Rožah, v Ljubljani pa na Fuzinah, kjer je pohvalil vojske s slovenskim: »Dobro, dobro!«

Marca leta 1869. je obiskal rajni cesar znova našo domovino. Dospel je dne 20. snova v Ljubljano z ministri Beustom Taaffejem in Plenerjem. Na kolodvoru ga

Iz Gorice so sijale luči — moj korak je hrepenel v njo, v njo — kot hrepeni z vsakim trenutkom tudi zdaj. —b—

Naši cerkveni zvonovi po vojski.

V naši deželi snemajo zdaj cerkvene zvonove, odločene za vojne namene. Teža zvonov na Kranjskem znaša nad poldrug milijon kilogramov. Dve tretjini vzame vojna uprava, torej ostane nekaj nad pol milijona kilogramov teže vseh zvonov. Cerkvam ostanejo predvsem zvonovi, ki so po starosti zgodovinsko važni, in zvonovi, ki so potrebni radi bogoslužja.

Znano je, kako priljubljeni so zvonovi našemu ljudstvu. Marsikje je bilo slovo od zvonov težko, ljudje so prihajali in poljubljali zvonove, preden so jih odpeljali. Jasno je torej, da verniki žele, naj bi se kmalu po vojni zopet oglašilo ubrano zvenenje. In že zdaj se oglašajo iz raznih župnij pri zvonarjih, naj bi jim koj po vojski vili nove zvonove.

Stvar ne bo tako lahka. Nekaj časa bo treba potrpeti. Kakor zdaj med vojno ni dobili bron, tako tudi nekaj časa po vojni, morda eno leto ali še več ne bo kovin v zadostni množini, da bi se moglo ustreči vsem zahtevam. Po sklenitvi miru bodo pač uvažali zopet potrebne kovine, toda zadostne množine za vse vrste kovinske industrije ne bo tako hitro dobili. Zato bo najbrže le polagoma mogoče vlivati nove zvonove. Tudi iz denarnih ozirov je prav, da potrpijo glede naročanja novih zvonov. Zdaj je bron silno drag, skoro 16 K kilogram, tudi po sklenjenem miru bodo cene najbrže nekaj časa tako visoke, da bi cerkve morale za nove zvonove visoke zneske doplačati vsotam, ki so jih dobile za oddane zvonove. Novi zvonovi naj bi se naročali šele, ko bodo cene kovin (brona) kolikor toliko zopet normalne postale.

Kaj pa, ali ne bi mogli dobiti cenejših zvonov mesto bronastih? »Nekateri jako priporočajo za nove zvonove vlito jeklo (Gußstahl). A kakor povsod drugod, velja tudi tu, da namestki pri cerkvenih rečeh niso na pravem mestu.« (Flis, Umetnost v bogoslužni službi, str. 147). Kako je torej soditi o zvonovih iz vlitiga jekla? Nekateri pravijo, da so te vrste zvonovi prav tako dobri in prav tako lepo pojo, kakor zvonovi iz bron. Res je, da imajo jekleni zvonovi, kakor jih zdaj izboljšano vlivajo, mil, prijeten glas, vendar pa nimajo glasovne moči bronastih zvonov, njih glas je kratek, odrezan, zato se tudi ne slišijo tako daleč kakor bronasti, kar je posebno za obsežne župnije važno. Glas jeklenega zvonu se tekom časa gotovo tudi poslabša. Temu je vzrok rja, ki razjeda jeklo in ki ne odneha, dokler ne prevzame vsega zvonu. Zato postaja jeklen zvon vedno manj vreden. Jeklene zvonove je treba radi tega večkrat prevleči z varovalnimi sredstvi, kar gotovo tudi vpliva neugodno na glas.

Glede cene. Pred vojno so veljali zvonovi iz vlitiga jekla približno dve tretjini cene bronastih zvonov. Zdaj bodo cene višje, skoro gotovo tako visoke kakor cene bronastih zvonov pred vojno, ako ne višje, čeprav je tvarina manj vredna. Bron ohrani svojo ceno, dočim jeklo, če se zvon ubije, ni več vredno kakor staro železo. Jekleni zvonovi bi se težko povsem ujemali s še obstoječimi bronastimi zvonovi. Pravijo sicer, da se da tudi to doseči, pa strokovnjak bo komaj mogel temu pritrčiti. Treba le primerjati zvon iz bronu in zvon iz jekla istega glasu.

Dobro utemeljeno strokovno sodbo o jeklenih zvonovih je najti v knjigi: Walter: Glockenkunde, Redensburg, Pustet, 1913, str. 54—60. Tu je razvidno, da je mnogo pomislekov proti jeklenim zvonovom. Tu je tudi brati, da so ponekod že odstranili jeklene zvonove, imenovali so jih »rjaste železne kotle«.

Jeklene zvonove imajo na Nemškem, večinoma v protestantskih cerkvah, manj v katoliških. Precej jih je na Ogrskem, tudi tu v protestantskih cerkvah. V avstrijskih deželah je, kolikor znano, le malo jeklenih zvonov.

Dozdaj obstoja le ena livarna, ki vlija jeklene zvonove, in sicer v Nemčiji, namreč Bochumer Verein für Bergbau u. Gußstahlfabrikation v Bochumu na Westfalskem. Leta 1852. je ta tvrdka začela z vlivanjem jeklenih zvonov. V Avstriji takih tovarn še ni. In tudi če bi začeli pri nas s tem poskušati, bi gotovo ne mogli kmalu doseči popolnih uspehov, ker je pri zvonovih več odvisno od dolgoletne skušnje, kakor od preračunavanja. Jekleni zvonovi bi se morali naročati v tujini in bi torej denar moral v tujino. Vrh tega je zdaj prepovedan izvoz železa in jekla iz Nemčije.

Iz vseh teh razlogov je bolje počakati in ob ugodni priložnosti naročiti spet zvonove iz odlične kovine, iz bronu, ki ga je preizkusila nad tisočletna raba.

Tržaška pisma.

19. okt. 1916.

Pogrešali da ste že pisma iz Trsta? Lepo. Poročati sem vam že mislil beguncem in izgnancem, da vpoštevam staro korenino, ki je pel že v Hribar-Tavčarjevem »Slovanu« o tem in onem, a ponavljati se nisem maral. Ponesrečene laške ofenzive — dosti kokodakanja — malo jajc (kokodakanje seveda zamenjajte z gromenjem in jajca z uspehom!), aeroplani v svetem, jasnem nedeljskem ozračju, štirinajstdnevno pomanjkanje tobaka, ki se ga je končno dobilo brez tesser — kdor je imel potrpljenje in čas, da je prišel na vrsto, splošno pobiranje čik po kavarnah — so stare stvari in malenkosti, o katerih ni, da bi pisal.

Kako torej, da sem s svojimi tedenskimi pismi, ki jih tako težko čakate, izostal?

Mislil sem vam podati zgodovino Trsta. Zastarelih del nisem maral uporabljati — iskal sem najnovejša. V svojo žalost sem doznal, da se nahajajo v rokopisu in nedovršena.

Nedovršena!

Iz časov ljubega miru se spominja, kdor je bral tržaške humoristične liste italijanske, na hudobna vprašanja, kdaj bo Zgodovina Trsta gotova.

Gospod Attilio Hortis, mestni bibliotekar, poslanec, ki je, če se ne motim, prišel za časa V. kurije mesto našega Nabergoja na površje, poet itd. je pisal to Zgodovino. Prišel je do zadnjega poglavja in pero mu je zastalo. Zakaj?

Srce neodrešenca, ki ga je podpiral magistrat, je čakalo velikega dogodka — odrešenja. To naj bi bilo sklepno poglavje »Zgodovine Trsta«.

In ker odrešenje ni prišlo čez noč — je vrgel historik pero v stran in odjadril. Zgodovina je fragment: konca čaka, ki ga ne bo pisal »neodrešenec«, pač Avstrijec z epilogo: Lasciate ogni speranza!

Plačilo historiku, ki je čakal dogodka

je pozdravila neštivilna množica s slovenskimi pevci, sokoli, rokodelskimi društvi itd. Na pozdrav županov odvrne cesar, da so se Ljubljančani vedno odlikovali po svoji zvestobi, in da si naj bodo vedno v svesti njegove naklonjenosti. Z vsakomur iz deputacije je spregovoril cesar nekoliko prijaznih besed. Pevski zbor čitalnice je zapel še »Naprej z zastavo Slave« in že je hlapon odpeljal visoke goste naprej proti Trstu, kjer so ga pozdravljali okoličani na petih s slovenskimi zastavami okrašenih ladij. Zvečer pa je žarela vsa tržaška okolica in luka slovenskih kresov, kljub temu, da italijanski magistrat ni povabil slovenske okolice k razsvetljavi, kamo li še da bi dal sredstva na razpolago. V Miramaru je pozdravilo cesarja 30 rojanskih deklic v narodni noši, ki so mu poklonile venec s slovenskim trakom vpleten in z napisom »Elizabeta«, kar je cesarja očitno razveselilo. V Nabrežini so ga zopet pozdravljali okoličanski Slovenci in kompanija narodnega bataljona z godbo in zastavo. Cesar je radosten ogledal naše fante ter jih pohvalil z domačo besedo: »Živio Slovenci!« ter obljubil tudi v prihodnje zanje skrbeti. Okoliški poslanci pa so mu izročili prošnjo, naj bi se že skoro rešile njihove pritožbe, katere laški magistrat že leta zadržuje v svojih predalih in zlasti, da se skoraj vpeleje nov volilni statut za Trst, kjer naj se tudi slovenski živelj primerno svojem številu upošteva. Poslanec Nabergoj je cesarja slovensko nagovoril.

Na svojem potovanju v Dalmacijo je dospel 2. aprila 1875 cesar Franc Jožef z

bratoma nadvojvodoma Karlom Ludovikom in Ludovikom Viktorjem ter z nekaterimi ministri v Ljubljano, ki je bila lepo ozaljšana. Na kolodvoru se je mudil 20 minut in obljubil navzočim, da pride kmalu posebno posetit Ljubljano, o katere razmerah je povpraševal župana. Na poti čez Trst v Gorico so ga povsod pozdravljali občinski zastopi, deputacije, društva in mnogobrojno občinstvo. Tudi v Gorici, kjer je najprej pozdravil in objel starčka grofa Coroninija, bivšega svojega vzgojitelja, so sprejeli cesarja tako lepo, da je sam imenoval sprejem krasen in ginljiv.

Dano obljubo je spolnil cesar leta 1882 in 1883, ko je minilo pol tisočletja, odkar je prišel Trst pod Avstrijo in 600 let združenja slovenskih dežel s habsburško hišo.

Dne 8. septembra 1882. je dospel v navdušeno razpoloženi Celovec, kjer se mu je poklonil tudi odbor družbe sv. Mohorja, izročivši mu krasno vezan koledar za leto 1883. Naslednjega dne se je odpeljal v Beljak in Trbiž, kjer so ga brhki Ziljani in Ziljanke slovenski pozdravljali. Odtod pa je šla pot naprej na Goriško, kjer so mu v Bovcu priredili podoknico. Skoro celo uro je poslušal lepe slovenske popevke in zahteval, da ga naj Slovenci povsod ogovarjajo v svojem jeziku. 17. septembra je dospel v Miramar, kjer se je sešel s cesarico, cesarjevičem Rudolfom in Stefanijo. Tri dni so imeli zdaj Tržačani in okoličani cesarsko družino v svoji sredi. Okoliški Slovenci so priveslali pod miramarski grad in prepevali mile pesmice slovenske.

Prihodnje leto meseca julija je potoval

in odjadral v deželo rešenih, seveda ni izostalo. V čem obstoji? Upravni svet civilnega savejskega reda ga je predlagal kralju v imenovanje za cavaliera. Z njim med drugimi tudi Stringherja, ravnatelja »Banca d'Italia«.

Čemu da tega omenjam?

Poslušajte!

Znano je, da je društvo »Dante Alighieri« vedno zavračalo sumničnja, da bi imelo kake irendentistične težnje in to zlasti pod Stringherjevim predsedstvom, ko je izjavljalo, da nima z neodrešenimi zahtevami zveze »Triente e Trieste« ničesar opraviti in da skrbi samo za kulturno izboljšanje Italijanov v Avstriji.

Vse to so bile seveda samo besede — pesek v oči. Predlaganje, kateremu bo gotovo sledilo imenovanje — pač dosti govori.

Sicer pa je zadnje zborovanje tega društva v Rimu, ki je samo in potem Lege izpodkopovalo slovenstvo in z njim avstrijsko, dovolj jasno pokazalo, kaj mu je bil namen in smoter. Vsa zavračanja in izjavljanja so bila pretveza, pod katero se je lože delalo.

Iz govorov na zadnjem zborovanju tega društva, ki so jih imeli ministrski predsednik Boselli, društveni predsednik eksminister Rava in podpredsednik conte San Mignatelli, se da jasno razbrati enoglasno priznanje, da ni društvo »Dante Alighieri« nikdar zaostalo, ko je šlo za podpiranje irendentističnih teženj neodrešenih dežel v Avstriji.

Delovanje »Lege«, vredne sestre tega društva, spada v preteklost, a je le dobro, da se ohrani spomin na njo ob zgornjih priznanjih, ker potem nam bo jasno zagotovo cvetoče finančno stanje, s katerim je tužila in pripravljala pot.

Upajmo, da vzrastejo po vojski v vseh narodno ogroženih krajih, kjer se je prej šopirila »Lege«, naše, slovenske šole, ki bodo krepki braniki slovenstva in avstrijske misli!

V parku ob južnem kolodvoru stoji kakor lepa misel čudovit spomenik blagopokojne cesarice Elizabete.

Vedno se ustavim, ko grem mimo. In danes sem se tudi. Njen god praznujemo.

Velicasta, kakor prikazen iz nadzemskih višav se dviga v spomeniku, ki ga od desne in leve krasita dva reliefa: na enem je podana kultura, ki se po svojih simboličnih osebah klanja cesarici, na drugem ljudstvo, ki jej vriska in hiti naproti.

Danes sem videl v tem spomeniku — životvorno misel Avstrije.

Najnovejši, cesar v sanjah niste mislili: sneg v Trstu. Včeraj zjutraj je bila vsa okolica, kolikor se jo vidi izmed hiš in iz oken, pobeljena.

Pripravljalo se je par dni. Burja nam je šla do kosti, potem se je deloma umirila, a mraza ni vzela s seboj. Nebo se je pooblačilo in čez noč smo dobili ob rivieri — prvi sneg, ki je gotovo zgođen. Cadorna bo imel spet staro nenavadno poročilo, da mu je sneg zamedel pot v Trst.

Kras, burja, sneg — nič se ne bojimo!

Prebivalstvu kranjske dežele!

Že 28 mesecev razbijajo sovražni valovi ob mejah naše monarhije in njenih zaveznikov. Naše hrabre čete niso samo krvavo odbile vseh sovražnih napadov, tem-

skezi Štajersko, tudi topot spremljan od kmečkih jezdecov s slovenskimi zastavicami, burno pozdravljen od prebivalstva. Slovenskim županom v Celju se je zahvalil za izraz udanosti v prepričanju, »da se smem vsekar zanašati na Slovence«.

Ljubljana pa je za cesarjev sprejem delala tako velike in mnogovrstne priprave, da so se tuji čudili, koliko zmora ne preboga, niti velika prestolnica kranjska, ki pa se je tukaj tudi cesarju hotela pokazati v ženitovanjskem sijaju prestolnice naroda slovenskega, o katerem je takratni deželni glavar grof Thurn ob cesarjevem sprejemu upravičeno trdil, da »je marsikateri narodov bogatejši, noben pa ne zvestejši in svojemu cesarju bolj udan«. Cesar je obljubil, da ostane svojim ljubim Kranjcem, med katere je z veseljem prišel, vedno in tudi dejansko naklonjen.

Velicasta je bila zopet večerna razsvetljava in velika narodna veselica pod Tivolijem s krasnimi narodnimi nošami. Cesar je obiskal tudi gimnazijo in realko med poukom in se čudil, da slovenski dijaki tako dobro nemško govorijo. Dne 14. julija je cesar položil temeljni kamen novemu deželnemu muzeju ter obljubil, da »moje cesarsko varstvo ostane muzeju zmirom zagotovljeno«. Obiskal je še več drugih naprav in razstav po mestu, bil v Logatcu in Postojni, Kamniku, Kranju, Cerkljah in Begunjah ter se čez Bled odpeljal proti Trbižu, potem ko je skoro 14 dni bival sredi zvestega slovenskega naroda.

več so zanesle našo zmagonosno zastavo globoko v sovražno ozemlje. Najnovejši verolomni sovražnik na jugovzhodu naše monarhije prejema pravkar zaslužen plačilo svoje nezvestobe. Zaman se zaganja kleti sovražnik v skalnato steno nepremagljive Borojevičeve armade, ki brani našo ožjo očetnjo pred vojnimi grozotami in tujim vpadom. To velikansko borenje pa zahteva seveda tudi ogromne denarne žrtve.

Da je naša vojska še nadalje kos svojim svetim nalogam, mora biti preskrbljena z dobro hrano, obleko, obutvijo, orožjem in municijo. Tudi rodbine v vojni vpoklicanih ne smejo trpeti pomanjkanja.

Da krije vse te potreščine, se obrača država vnovič na požrtvovalnost svojih zvestih državljanov.

Predložila je v podpisovanje peto vojno posojilo. Dolžnost vsakega državljanja je, da po svojih najboljših močeh podpira državo ter ji za njen obstoj in razvoj ter za njeno sijajno bodočnost potrebna sredstva. Čim bolj bo naša armada preskrbljena z vsemi potrebščinami, tem prej bo vojska zmagovito končana.

Podpisovanje petega vojnega posojila se vrši v znamenju zmagovitih bojev naše armade, pa ne samo v tem znamenju, temveč tudi v znamenju čimprejšnjega miru.

Vaša požrtvovalnost mora privedi sovražnike k spoznanju, da so zaman vsi njihovi napori in brezupne vse njihove zavratne nakane.

Podpisovanje dosedanjih štirih vojnih posojil se je sijajno obneslo.

Kranjska dežela se je doslej vedno v polni meri odzvala in radovoljno so Kranjci položili na žrtvenik domovine svoje prispevke, vedoči, da je blagor in dobrobit naše dežele in njih prebivalstva v prvi vrsti odvisen od pripravljenosti in opremljenosti braniteljev na naši kraški fronti.

Kakor je kranjsko prebivalstvo doslej vedno dokazalo svojo zvestobo do cesarja in domovine s svojim neprekosljivim junaštvom na vojnih poljanah, tako tudi to pot ne bo zaostalo pri podpisovanju petega vojnega posojila za drugimi narodi in krovovinami.

Vedno so se Kranjci ravnali pri tem po besedah domorodnega pesnika:

»Ne le, kar velevala mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan.«

In da tudi to pot ne bo drugače, o tem smo prepričani.

Podpisovanje vojnega posojila pa ni le mogočna opora za nas same in za našo bodočnost, ampak tudi v korist vsakega posameznika, ki se udeleži podpisovanja vojnega posojila. Kajti vojno posojilo je najbolj varna, najsolidnejša in najbolj plodnosa naložitev denarja:

Za plačilo vojnega posojila jamči država pri najvišjem obrestovanju.

Zatorej, rojaki, na plan! Domovina nas kliče, naša sveta dolžnost je, slediti veselega srca njenemu klicu. Hitimo torej in tekmuju v podpisovanju 5. vojnega posojila! Preskrbimo vsak po svojih močeh našo hrabro armado z vsem, kar potrebuje.

Vsakdo naj podpiše toliko, da bo še v poznih letih po tej vojski lahko pripovedoval svojim potomcem s ponosom, da je tudi on pripomogel s svojimi močmi domovini do zmage v tem titanskem boju.

Mimogrede je bil rajni cesar med Slovenci ob priliki velikih vojaških vaj koncem avgusta 1891, leto 1895. pa je dalo drug, žalosten povod novemu cesarjevemu posetu. Prvi veseli dan po onem strašnem, osodepolnem velikonočnem potresu je doživela Ljubljana, ko je 7. majnika pozdravljala sredi svojih razrušenih zidov in razdejanih hiš svojega vladarja, ki je hotel osebno videti tužno mesto, videti grobno potresno škodo, in da pomaga lajšati nastalo bedo. Županu je takoj zatrdil: »Pomagati moramo zvestemu mestu!«

Ko si je tako natanko ogledal vso nastalo škodo in se prepričal na lastne oči o veliki bedi, je še na kolodvoru ginjen izjavil županu: »Strmim ob velikosti nesreče; kar sem videl, presega daleč, kar sem pričakoval. Bodite prepričani, da bom storil vse, kar bo mogoče, da dobite mesto in dežela izdatno pomoč!«

Te očetovske besede so bile prebivalstvu tople in svetle žarke nove nade in trdnega upanja bodočega vstajenja iz razvalin. Da bi pa tudi potomce spominjal na skrbnega vladarja v času velike nesreče, je sklenil občinski svet ljubljanski postaviti cesarju spomenik, ki danes na enem najlepših naših trgov spriguje hvaležno udanost zvestih meščanov:

Hvaležnost ljudstev bo in večna slava
Plačilo tvoje, modri gospodar:
Svoj rod Slovan in z njim cesarja brani,
Ne izneveri njima se nikdar! M.

Bodimo uverjeni, da nam bo naša hrabra armada s sredstvi, katere ji damo na razpolago s podpisovanjem petega vojnega posojila, izvojevala ne le slavno zmago, ampak tudi zagotovila časten in trajen mir.

Ljubljana, dne 24. novembra 1916.

Kranjsko društvo za podpisovanje vojnega posojila v Ljubljani.

Vabilo k pristopu.

Ustanovilo se je v Ljubljani (s privoljenjem c. kr. deželne vlade) »Kranjsko društvo za podpisovanje vojnega posojila« po vzornih pravilih, izdanih od c. kr. finančnega ministrstva.

Namen društva je omogočevati svojim članom udeležbo na petem avstrijskem vojnem posojilu z malimi doneski s tem, da podpisujejo skupno; posredovati za članke podpisovanje zadolžnic petega vojnega posojila, oskrbovati zanje kose tega vojnega posojila ali pa delne rentne knjižice c. kr. pošto-hranilničnega urada in pospeševati uspeh posojila s primerno propagando v patriotičnem duhu (§ 2 društvenih pravil).

Vse to poslovanje društva se vrši brezplačno.

Društveni delež znaša samo 50 K. Z določilom, da se že itak nizki delež lahko vplača v devetih zaporednih mesečnih obrokih, kojih prvi znaša 10 K, vsi ostali pa samo po 5 K, se je vsakemu omogočilo pristopiti k društvu in s tem udeležiti se petega vojnega posojila. Za vse podpisane in vplačane deleže bode društvo subskribiralo peto vojno posojilo, ki ga bode upravljalo brezplačno članom, ob koncu svojega delovanja pa izročilo svojim članom v višini od njih vplačanih deležev kose petega vojnega posojila v obliki 40 letnih, 5½% amortizacijskih vojnih zadolžnic.

Kot pri vsakem denarnem zavodu, dobivajo tudi naši člani pri podpisovanju vojnega posojila potom našega društva ½% popusta.

Ker znaša uradni kurz 40 letnih, amortizacijskih, 5½% vojnih zadolžnic pete emisije 9250%, nudimo svojem članom te zadolžnice po odbitku zgornjega popusta po kurzu 92%. Razliko med tem zadnjim kurzom in višino vplačanega deleža povrne društvo vsakemu članu po končnem obračunu in zaključku svojega poslovanja. Na željo onih posameznih članov, ki podpišejo najmanj 20 deležev, je pripravljeno društvo kupiti 5½% zakladne liste petega vojnega posojila po kurzu 96%, do čim znaša uradni kurz teh zadolžnic 9650%.

Vsak pristopivši član pa ima seveda pravico plačati takoj pri pristopu vse podpisane deleže v gotovini, kar je zanj temboljše, ker se mu v tem slučaju ne računajo zamudne obresti od posameznih pozneje vplačanih obrokov.

Dolžnost vsakega patrijota je, da podpiše vojno posojilo po svojih močeh.

Vse dobre državljane vabimo, da pristopijo kot člani k našemu društvu, nas podpirajo v našem stremljenju in delovanju ter s tem pospešujejo podpisovanje petega vojnega posojila.

Podpisano društvo ne zahteva od Vas nikakih žrtv, temveč varuje vašo korist s tem, da vam da priliko v največji meri in brez vsakih neprilik se udeležiti na petem vojnem posojilu.

Rok za podpisovanje petega avstrijskega vojnega posojila poteče dne 16. decembra 1916, radi tega tudi s tem dnem preneha sprejemanje članov.

Pristopite torej brez odlašanja k podpisovanju društva, da pripomorete po svojih močeh naši vojski k slavni zmagi, domovini na zagotovite časten in trajen mir.

Ljubljana, dne 24. novembra 1916.

Kranjsko društvo
za podpisovanje vojnega posojila
v Ljubljani.

Pred pogrebom cesarja Franca Jožefa I.

Cesar Franc Jožef na mrtvaškem odru v Schönbrunnu.

Dunaj, 24. novembra. Krsta se nahaja v vogalu pisalnice poleg spalne sobe. V sobi, kjer je cesar Franc Jožef I. največ delal, leži zdaj na mrtvaškem odru. Soba je prijazna, ničesar niso izpremenili. Na lestenco goré električne žarnice; dvajset sveč na visokih svetilnikih obdaja krsto. Pohištvo so potisnili k stenam; v ostalem prostoru stoji oltar in z baržunom prevlečeni klečalniki. Cesar drži v sklenjenih rokah mal, črn križ in nekaj cvetlic. Truplo pokriva odeja iz zlatenine; mali šopki cvetlic leže na njej; darovali so jih otroci cesarske rodbine. Krsto pokriva prozorna tančica. Cesar leži, kot da počiva. Glava počiva na beli blazini iz atlasa in je taka, kot da bi bil cesar živ, tako dobro so truplo balzamirali.

Cesar Franc Jožef I. leži v maršalski uniformi na mrtvaškem odru.

Akademični slikar profesor pl. Matsch je v sredo narisal sliko cesarja Franca Jo-

žefa I. na mrtvaškem odru; fotografiral je tudi sobo, v kateri je umrl cesar Franc Jožef I. Podobi je naročila nadvojvodinja Marija Valerija. Truplo je ponoči 24. t. m. balzamiral profesor Kolisko v navzočnosti cesarjevega telesnega zdravnika generalnega višjega štab. zdravnika dr. Kerzla. Rajnega cesarja so oblekli na to v maršalsko uniformo, truplo položili v črno krsto in jo položili na črno preoblečeni mrtvaški oder. Visoki srebrni svečniki obdajajo krsto, pred katero stoji velik križ in posoda z blagoslovljeno vodo. Pri mrliču se neprestano molji. V ponedeljek bodo baržunasto krsto položili v kovinsko krsto. Mrliča bodo na to v navzočnosti cesarske rodbine blagoslovili in prenesli na veliko grajsko dvorišče.

Cesar Franc Jožef I. umrl kot veren katoličan.

Dunaj, 24. novembra. S poučene strani: Cesar Franc Jožef I. se je v torek dopoldne na lastno zahtevo izpovedal in je z globoko pobožnostjo sprejel sv. obhajilo. Ko se mu je popoldne zdravje zelo poslabšalo, mu je dvorni župnik dr. Seidl podelil zakrament sv. poslednjega olja. Cesar je umrl s križem in z rožnim vencem v rokah.

Pogreb cesarja Franca Jožefa I.

Določilo se je: V ponedeljek 27. t. m. ob 10. uri zvečer bodo prepeljali truplo cesarja Franca Jožefa iz Schönbrunn na dvorno župno cerkev, kjer bo položeno na mrtvaški oder. Občinstvo bo smelo k mrliču 28. in 29. t. m. od 8. zjutraj do 6. zvečer; 30. t. m. na od 8. ure dopoldne do 12. ure popoldne. Pogreb z vsem sijajem bo v četrtek 30. t. m. ob 3. popoldan. Izprevod se bo pričel pomikati že ob dveh popoldne. Ob treh popoldne bo v cerkvi sv. Štefana kardinal gr. Piffl blagoslovil mrliča. Od tam bodo prenesli mrliča h kapucinom v cesarsko grobnico.

Mrtvaška maska cesarja Franca Jožefa I.

Dunaj, 24. novembra. Masko je izdelal profesor Marschall. Cesarjevo lice so mazili z oljem, brado z vazelinom; nato so vlili tekoči gips na obraz. Čakali so, da se je gips strdil, nato so masko odvezli, dobili negativ, vlili vanj gips in dobili tako pravo podobo, ki kaže rajnega cesarja, kot da spi. Delali so približno trideset ur. Cesarjeve poteze se niso izpremenile.

Nemški cesar in cesarica prideta na Dunaj k pogrebu cesarja Franca Jožefa I.

Dunaj, 24. novembra. Danes so bili pristojni dvorni uradi brzojavno obveščeni, da se bo cesar Viljem udeležil pogreba cesarja Franca Jožefa I.

Berlin, 24. novembra. Tudi nemška cesarica je izjavila, da želi izkazati svojo staremu očetovskemu prijatelju osebno zadnjo čast in v teh težkih dneh stati na strani mladi cesarici. Pričakuje se zato z gotovostjo, da bo prišla tudi nemška cesarica k pogrebu.

Saški kralj pri pogrebu.

Draždane, 24. novembra. Kralj in princ Janez Jurij sta se odpeljala ponoči k pogrebu cesarja Franca Jožefa I. na Dunaj.

Ogrska pri pogrebu cesarja Franca Jožefa I.

Budimpešta, 24. novembra. Ministrski predsednik grof Tisza se je danes dopoldne posvetoval s svojimi ministri in s predsedstvi obeh zbornic državnega zbora o udeležbi Ogrske pri pogrebu Franca Jožefa I. Glede na omejeni prostor bodo parlament, municipiji in ostale korporacije le z odposlanstvi zastopane.

Poizkušnja vožnja mrtvaškega voza.

Po cestah, skozi katere bo šel pogreb cesarja Franca Jožefa I., so vozili včeraj zjutraj ob pol 7. za poizkušnjo veliki monumentalni voz, v katerega je bilo vpreženih 8 konj.

Varnostna služba pri cesarjevem pogrebu.

Dunaj, 24. novembra. Na policijskem predsedstvu so se danes pod vodstvom policijskega predsednika posvetovali o varnostnih ukrepih na večer, ko bodo prepeljali mrliča v mesto, in na dan pogreba. Ker se bodo ljudje zbirali na cestah, kjer se bo pomikal pogreb, bo morala policija premagati težko delo. Sodelovati bodo morali vsi konceptni uradniki, vsi organi varnostne straže in policijski agenti. Na glavnih cestah bodo oba dni nastopili špallirji vojakov; za njimi se bo razvila množica. Vojaki in policija bodo preprečili, da ne bodo ljudje drli za pogrebom, ko bo šel mimo.

Iz oporoke cesarja Franca Jožefa.

Dunaj, 24. nov. Oporoka rajnega cesarja ne določa ničesar o žalobnih priredbah. Žele je le, da bi ga bili položili k večnemu počitku na strani cesarice Elizabete in cesarjevega Rudolfa in poleg njegovih starišev. Tej želji se bo seveda ustreglo. Pozneje bodo cesarjevo krsto prenesli v novo grobnico, kamor bodo prenesli tudi ostale štiri krste. Dalje je priporočal cesar svojemu prestolonasledniku ljubezen nasproti svojim narodom, popolno umevno za vzvišene vladarske posle in da naj se drži državne misli temeljem obstoječih načel. Dalje je tudi volil velike svote dobrodelnim in vojnim namenom.

Zapuščina cesarja Franca Jožefa I.

Dunaj, 24. novembra. Oporoka cesarja Franca Jožefa I. je obsežen spis, ki ga izpopolnjuje še več dostavkov. Spisana je bila leta 1914; po umoru nadvojvode Franca Ferdinanda jo je rajnik še precej izpremenil. O premoženju krone seveda oporoka ničesar ne določa. Zasebna cesarjeva zapuščina obsega premoženje v gotovini, vrednostne papirje, posestva, zelo veliko umetnin, slik, skulptur, cesarske gradove, vile in lovske hiše, veliko posestev na Dunaju in v drugih mestih. Dedščino je rajnik volil svojim bližnjim in daljnim sorodnikom. V prvi vrsti bodo dedovali nadvojvodinja Marija Valerija in princesa Gizela, vnuki in cesarjevi pravniki, princesa Elizabeta Windischgrätz, cesarjev zet; nadvojvoda Franc Salvator in princ Leopold Bavarski. Cesar je preskrbel tudi za stare svoje zveste uslužbenice. Posebno se je spomnil svojih štirih osebnih slug, lovcev in gozdarjev.

Žalobna zastava na stolpu cerkve sv. Štefana.

Dunaj, 24. novembra. Trije plezalci so na vrhu stolpa cerkve sv. Štefana razobešili črno zastavo.

Kako so razglasili oporoko cesarja Franca Jožefa I.

Dunaj, 24. novembra. (Kor. ur.) Dne 22. t. m. so razglasili v uradu vrhovnega dvornega mojstra oporoko rajnega cesarja Franca Jožefa I. Navzoči so bili prvi vrhovni dvorni mojster knez Montenuovo, zunanji minister Burian, najvišji dvorni maršal grof Zichy, min. predsednika dr. Körber in grof Tisza. Oporoko je prečital poslanik baron pl. Rhemen, dalje so bili še navzoči sekčni načelnik baron Wetschl, senatni predsednik baron Seidl pl. Zellbrugg in sekčni svetnik dr. Strobl pl. Albege.

Dunaj, 24. novembra. Oporoka je bila zapečatena izročena v sredo cesarju Karlu, ki jo je odprl in pogledal, če ni kaj za pogreb določenega.

Zadnji podpis cesarja Franca Jožefa.

Dunaj, 24. novembra. Cesar Franc Jožef I. se je podpisal zadnjič na diplomu, s katero se je podelilo nekdanjemu hrvatskemu banu Cuvaju baronstvo. Slučajno je tudi novi cesar Karol podpisal spis, ki imenuje barona Adolfa Cuvaja sekčnim načelnikom pri hrvatskem ministrstvu v Budimpešti.

Cesarska grobnica pri kapucinih.

Čez par dni bo dobila slavna cesarska grobnica, ki jo varujejo dunajski kapucini, novega prebivalca. Tudi cesarja Franca Josipa pokopljejo na starem pokopališču Habsburžanov. Kapucini se nahajajo od leta 1600 v avstrijskem cesarskem mestu, kamor jih je poklical iz Rima nadvojvoda Matija, poznejši cesar. V začetku so imeli kapucini samostan v predmestju sv. Ulrika in sicer tam, kjer so sedaj Mehtaristi. L. 1617. sklene Ana, cesarjeva soproga, hči nadvojvode Ferdinanda Tirolskega, jim sezidati tudi v mestu cerkev in samostan in obenem sezidati grobnico za cesarsko rodbino. Cesarica Ana je v ta namen darovala 12.000 cekinov za sezidavo cerkve in grobnice. Vendar je položil temeljni kamen šele Ferdinand II. l. 1622, 1632 pa je bila cerkev dogotovljena. 1633 svečano preneso trupla Matije in Ane iz kraljevskega samostana (katerega so 1782 podrli, a na njegovem mestu stoji poslopje grofa Pallavicini). Prvotna grobnica je dolg obokan prostor, skozi katerega vodi hodnik, a na levi in desni stoji krste, ki so ograjene z železno ograjo. Cesar Matija in njegova soproga Ana sta bila tukaj prva pokopana in izvemši cesarja Ferdinanda II., počivajo vsi sledeči vladarji iz vladarske hiše. Drobno je se je pa vendar hranilo do l. 1885 pri sv. Štefanu v knežji grobnici v bronastih posodah, srca pa v Lavrentianski kapeli v avguštinski dvorni cerkvi v srebrnih loncih. Prvi mrljč je bil cesarica Ana sama († 15. decembra 1618); nji je sledil njen soprog cesar Matija († 20. marca 1619). Ceremonijel pri pokopu trupla iz cesarske hiše je sledeči: Truplo se takoj balzamira in se z vsemi znamenji časti izpostavi v viteški dvorani ali v dvorni cerkvi v odprti, leseni krsti z pozlačeni okovi. Krsta je za vse vladalce in njih soproge preoblečena s črnim baržunom, za nadvojvode in nadvojvodinje pa z rdečim baržunom. Iz kapucinske cerkve odstranijo vse klečalnike, celo cerkev pa okrase s črmino, z grbi in drugimi žalnimi znamenji. Ob določen uri se zberu kapucini pri samostanskih vratih, odkoder spremljuje truplo z bakljami v cerkev, v katero spuste samo tiste, ki so bili povabljeni k pogrebu. Truplo postavijo v sredi cerkve na vzvišen prostor, knez nadškof pa blagoslovi truplo. Asistenti in kapucini pa pojo predpisane psalme. Nato spremljuje truplo kapucini z bakljami v grobnico. Čez par tednov pa postavijo leseno krsto v navzočnosti za to določenega dvornega uradnika po blagoslovitvi trupla po očetu gvardijanu v novo krsto, ki ostane za vedno v cesarski grobnici.

Niti smrti ne spoštujejo!

Lugano, 24. novembra. Iz Rima se poroča: Značilno je, ker se je izvedelo o smrti cesarja Franca Jožefa I. na priredbah, ki so jih vpriporili iredentistični begunci iz Avstrije v znak veselja nad cesarjevo smrtjo...

Lugano, 24. novembra. Italijanski listi splošno sodijo, da cesarjeva smrt ne bo vplivala na nadaljevanje vojske. Rimski listi pišejo o rajniku nekoliko dostojnejše kot listi, ki izhajajo v Milanu, ki je prej kot slej središče sovražstva proti Habsburžanom. »Tribuna« pravi, novi cesar se v resnici zove Viljem II. ...

Cesar Karol.

Še drhte vsa srca v globoki žalosti nad izgubo prevzvišenega in prebalega vladarja Franca Josipa I., ki je skoraj sedem desetletij vodil usodo avstroogrške države. Še nekaj dni in njegove zemске ostanke bo sprejela k večnemu počitku grobnica pri očetih kapucinih. Toda avstrijski prestol ni osirotel; sam veliki pokojnik je določil svojega naslednika, ki naj nadaljuje preslavno zgodovino habsburške vladarske hiše in avstroogrške monarhije. Mladostni nadvojvoda Karol Franc Jožef je to — sedaj cesar Karol, ki po božji milosti prevzema vladarsko oblast nad staroslavno državo. In dasi naša srca še drhte v bolesti nad izgubo nezabnega Franca Jožefa, vendar se naše oči radostno ozirajo na mladega novega cesarja, prešinjajo nas vesele nove nade. Avstrijski narodi, avstrijske dežele imajo zopet cesarja, polnega mladosti in moči. Pod njegovo vlado se bo pomladila in nanovo okrepila tudi država, z njim bo še v večjem sijaju zablestela habsburška zvezda.

Ob strani mladostnega cesarja pa je tudi zopet zagospodovala nad veliko družino narodov mladostna cesarica, visoka, dobra, materinska cesarica je to, vredna plemenita, pobožna gospa in mati. Srčno dobrota, materinska cesarica je to, vredna naslednica plemenitih habsburških vladaric. In tako pozdravljajo avstrijski narodi ob odru predragega, nepozabnega cesarja Franca Jožefa v najglobljem spoštovanju in tihi radosti novi vladarski par. Spričo zemskih ostankov velikega pokojnika prisegajo njegovemu dediču in nasledniku, cesarju Karolu I., enako zvestobo in udanost, enako ljubezen in spoštovanje. Naj počiva nad njim in njegovo hišo božja milost in ga vodi, da bo vsem svojim narodom in celokupni državi dober in moder vladar in oče. Živio cesar Karol I.!

Izpremembe na visokih dvornih mestih.

Budimpešta, 24. novembra. Dobro poučeni krogi trde, da bo postal naslednik generalnega pobočnika grofa Paara armadni poveljnik knez Schönburg, baronu pl. Bolfrasu, načelniku cesarjeve vojaške pisarne bo pa sledil Karol princ Lobkovic.

Cesarjev vrhovni dvorni mojster.

Dunaj, 24. nov. Dvorni krogi odločno trde, da je cesar Karol z zelo laskavim lastnoročnim pismom potrdil dosedanjega prvega vrhovnega dvornega mojstra kneza Montenuovo in mu istočasno podelil visok red. Grof Leopold Berchtold, dosedanj vrhovni dvorni mojster prestolonaslednika, je imenovan za drugega vrhovnega dvornega mojstra.

Sprejemi pri cesarju Karlu.

Dunaj, 24. novembra. Cesar je zasljal danes popoldne notranjega ministra barona Schwarzenaua in predsednika ljudskega prehranjevalnega urada Koksteina.

Dunaj, 24. novembra. Cesarju Karolu so se danes popoldne predstavili vsi avstrijski ministri.

Dunaj, 24. novembra. Po predstavi ministrstva danes popoldne v Schönbrunnu cesarju Karolu se je ta več časa razgovarjal z vsemi ministri. Po predstavi so se podali vsi ministri k mrtvemu cesarju Francu Jožefu I., kjer so molili.

Avdienci predsednikov obeh zbornic državnega zbora.

Dunaj, 24. novembra. (Kor. ur.) »Parlamentskorrespondenz« poroča: Ministrski predsednik dr. Körber je obljubil, da bo izposloval predsednikoma obeh zbornic državnega zbora avdienco pri cesarju Karlu. Avdiencia bo po pogrebnih slavnostih.

Prisega na ustavo.

»Zeit« poroča, da ni izključeno, da bo prisegel cesar Karol ustavi v parlamentu. Za to slavnost pride v poštev velika dvorana, ki veže gosposko in poslaniško zbornico. Verojetnejše je pa le, da bo cesar prisegel na ustavo na Dvoru.

Kronanje na Ogrskem.

Budimpešta, 24. novembra. V ministrskem svetu so se danes posvetovali o pripravi na kronanje. Če tudi se želi, naj bi se kronanje vsled vojske in deželne žalosti izvedlo preprosteje, le ne bo mogoče opustiti večjih slovesnosti, ker jih državne postave in ustava strogo predpisujejo. Kronanje bodo izvedli brezpogojno pred božičem, a dneva še niso določili. Kronali

bodo novega cesarja v približno enakem okviru, kakor je bil kronan cesar Franc Jožef I. leta 1867. ogrskim kraljem. Mesto palatina bo poverjeno ministrskemu predsedniku grofu Tiszi, ki bo skupno s kardinalom Czernochom položil novemu kralju krono na glavo; kraljico bo pa kronal vezprimski škof, kardinal baron Hornig, ki je tudi kanceler kraljice. Kronanje se bo izvedlo v Matijevi cerkvi; izprevod se bo podal nato čez most na kraljevski grič. Na kraljevem dvoru delajo že priprave za sprejem novega kralja in kraljice. Izražajo se pomisleki, ker je grof Tisza Kalvinec in zato pri obredu katoliške cerkve kot palatin ne sme poslovati. Prijatelji grofa Tisza pa pravijo, da ne gre za cerkveni, marveč da gre za državnoopravni obred, pri katerem sme Tisza poslovati.

»Az Est« poroča iz Dunaja: Najkrajši čas, da se more prirediti po pogrebu kaka slavnost, znaša 14 dni. 15. decembra je mogoče kronanje ogrskega kralja, ki se bo izvedlo najbrže med 15. decembrom in božičem. Kronan bo novi vladar kot ogrski kralj najbrže 18. decembra. Nekaj dni prej bo prišel v Budimpešto.

Sprejem ogrske opozicije pri cesarju Karlu.

Budimpešta, 24. novembra. Vlada namerava, kakor trde, predlagati cesarju Karolu, naj zaslži v avdienci voditelje ogrske opozicije, da bo vladar osebno poznal vodilne ogrske politike. Zaslžani bodo ogrski opozicionalci najbrže v prvi polovici decembra.

Državni zbor bo sklican sredi decembra.

Dunaj, 24. novembra. Trdi se z vso odločnostjo, da bo avstrijski državni zbor sklican sredi decembra.

Izmišljena vest o podpisu državnega akta.

Dunaj, 25. novembra. (K. ur.) »Fremdenblatt« javlja: Iz nekega budimpeštanskega lista je tudi drugo časopisje poročalo, da je predložil zunanji minister cesarju in kralju v podpis državni akt, s katerim je vladar izjavil, da je voljan prevzeti vlado. To poročilo seveda samoobsebi umljivo ni v nobenem oziru utemeljeno, ker tak spis ni niti potreben in tudi ni običajen.

Cesarica Avgusta Viktorija cesarici Citi.

Berlin, 24. novembra. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« poroča: Cesarica Avgusta Viktorija je brzojavila cesarici Citi.

»V tej usodni uri hočem povedati, kako pristrčno sočustvujem na bolesti in žalosti Vašega Veličanstva in narodov Avstro-Ogrske vsled smrti Vašega Veličanstva prevzvišenega strica Njegovega Veličanstva cesarja in kralja Franca Jožefa. Pristrčno prijateljstvo me je v življenju vezalo z njim; zvesto spoštovanje bom ohranila rajniku. Vaše Veličanstvo pa čakajo nove, težke dolžnosti, ki bodo stavile posebno v tej resni vojni dobi močnem Vašega Veličanstva visoke zahteve.

Vsemogočnega pomoč in blagoslov bodita Vašemu Veličanstvu v najobilnejši meri.

Avgusta Viktorija.«

Cesarica Cita je nato odgovorila:

»Globoko ginjena po tako pristrčnih besedah sočustva, ki jih je Vaše Veličanstvo dobrotljivo ob smrti mojega ljubljene strica, cesarja in kralja Franca Jožefa name naslovilo, prosim, naj sprejme Vaše Veličanstvo moje najglobljo pristrčno zahvalo. V tej usodni uri prosim, naj Vaše Veličanstvo prijateljstvo nasproti zdaj v Bogu počivajočem stricu prenese name in na mojo rodbino. Bog nam pomagaj dalje v tej težki dobi.

Cita.«

Cesar Karol proti laskanju.

»Az Est« poroča, da je njegov poročevalec posebno pohvalil velike vojaške čednosti sedanjega cesarja, takratnega nadvojvode Karla; ki je pa odmahnil z roko in rekel, da zelo spoštuje časopisje in njega zasluge, a dovoliti ne more, da bi merilo z dvojno mero in da bi o njem več pisalo, kakor o drugih, zaslužnih generalih.

Cesar Karol odpravil irak.

Budimpešta, 24. novembra. Novi cesar Karol je odredil, da v bodoče funkcionarjem, kadar pridejo na dvor, ni treba več priti v fraku.

Novci s podobo cesarja Karola.

Dunaj, 24. novembra. Nove novce s podobo cesarja Karla bodo pričeli v kratkem kovati. Priprave so že v teku. Sedanji novci bodo seveda še dolgo v prometu. Tudi novi redovi in poštna znamke bodo kmalu nosile podobo novega cesarja.

Odlikovanja Rdečega križa.

Njegova c. in kr. Visokost presvetli nadvojvoda Franc Salvator je odlikoval v priznanje zaslug za vojaško zdravstveno oskrbo v vojni: S častnim znamenjem 2. razreda Rdečega križa z vojno dekoracijo: Gospode: Okrožni zdravnik dr. Viktor Gregorič v Ilirski Bistrici, mestni fizik dr. Otmar Krafc v Ljubljani, okrajni gla-

var dr. Anton Pilshofer v Postojni. S srebrno častno kolajno Rdečega križa z vojno dekoracijo: Gospe: Valerija pl. Führer in Alberta König v Kočevju, Ida Mally v Trzinu, Marija Tönnies in Irena Umfaher v Ljubljani, sestra prednica Katarina Oblak v Šmihelu pri Novem mestu. Gospode: Rudolf Horvat v Trnovem pri Ilirski Bistrici, Anton Kranc v Toplicah, Karol Mihora v Šent Petru, Jernej Papler v Ljubljani. S srebrno častno kolajno za pospešitelje: Gospa Marija Pirc v Trzinu. Gospode: Matija Dolničar v Šent Petru, Andrej Gassner v Trzinu, dr. Franc Perne in Alojz Persch v Ljubljani. Z bronasto častno kolajno za vojno dekoracijo: Gospe: Botin Alojzija, Bren Šefanija in Bren Pavla v Toplicah pri Zagorju, Ferlič Martina v Novem mestu. Sestre: Godler Jovana v Ljubljani, Godler Cresc. Franc. v Ljubljani, Grohar Ida, Grohar Gabrijela in Jan Matilda v Toplicah pri Zagorju, Klembas Marija in Koprivec Amalija v Zagorju, Lipovec Marija in Murn Uršula v Ljubljani, Omahne Jožefa in Praznik Leopolda v Toplicah pri Zagorju, Pučko Ana v Ljubljani, Ranzinger Franciška v Toplicah pri Zagorju, Razboršek Terezija v Zagorju, Šterle Neža v Šent Petru, Schutt Imelda v Ljubljani. Gospode: Karol Golia v Novem mestu, Jakob Keržan v Ljubljani, Nikolaj Večerin v Ljubljani. Z bronasto častno kolajno za pospešitelje: Gospod Josip Zidar v Ljubljani.

Gospodarstvo.**Kupčije s plemensko živino in plemenskimi prašiči.**

Pri kranjskem deželniem mestu za dobavo klavne živine v Ljubljani se je ustanovil poseben oddelek za dobavo plemene goveje živine in plemenih prašičev. Kupci plemene živine in prašičev se opozarjajo, da se v slučaju, ako želijo kupiti plemene živine ali plemenih prašičev, obračajo na spodaj navedeni naslov. Naročila se lahko izvršijo po možnosti poštom zaupnikov kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine, kjer kupec stanuje. Ako dobava ni v kraju kupca mogoča, se dobavi plemena živina in plemeni prašiči iz krajev v zadostnem številu, tako da se bodo naročila lahko takoj in točno izvrševala.

Dobavimo lahko takoj: Plemenske krave (breje, mlekarice in s teleti), telice (mlajše in breje), bike (mlajše in za spušcanje sposobne), plemenske prasce, prašiče za pitanje (20 do 50 kg težke), plemenske evinje (mladice in breje) in plemenske merjase od 30 do 60 kg. Merjasci se bodo prodajali po nižanih cenah, za rejce, ki jih dalj časa držijo za pleme.

Vsa naročila z natančnim naslovom (t. j. ime, priimek, kraj, pošta in železniška postaja) je pošiljati kranjskemu deželni mestu za dobavo klavne živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Novi boji pri Gorici začeli.

Na Krasu in Vipavski dolini so se pričeli novi boji. Uradno poročilo poroča o močnem topniškem ognju v posameznih odsekih in posebno na Krasu. Od prvih dni novembra je vladal tu v splošnem mir. Obe stranki sta uporabili ta premor, da sta utrdili svoje postojanke in se korenito pripravili. Stojimo pred novimi dogodki. Gorisko bojišče je stopilo zopet v ospredje.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Duna, 24. nov. Uradno:

Ker se je izboljšalo vreme, ki je bilo zadnji teden skrajno neugodno, se je v več odsekih, posebno na Krasu, pričel zopet boj s topovi, dasi ni postal nikjer močnejši. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Cadornov ukaz.

Lugano, 24. novembra. Cadorna je izdal okrožnico s strogo prepovedjo proti razuzdanosti lahkomišljenih častnikov po mestih in vojnem ozemlju in zaledju. Izhod je omejen na dve uri, obisk lokalov in gledišč v spremstvu dam je prepovedan.

»Odrešenci« v Italiji.

Ženeva, 24. nov. V Italijo je došlo okoli 2500 iz Rusije izpuščenih vojnih ujetnikov italijanske narodnosti. »Odrešenci« so korekali skozi Milan. Pred njimi so nosili zastave Trsta, Tridenta, Dalmacije in na stotine drugih. Svirala je vojaška godba. Med izpuščenimi, ki se sedaj na laški fronti bojujejo proti bivšim tovarišem, je 21 častnikov.

Mirovni glasovi v Italiji.

Curib, 24. nov. »Tagesanzeiger« poroča, da so socialisti sklenili v zbornici staviti vprašanje glede na mir.

Benetke poplavljenе.

Lugano, 24. nov. Benetke so tako poplavljenе, da kaj podobnega ne pomnijo. Po Markovem trgu vozijo š čolni.

Pomanjkanje kruha v Italiji.

Rimski dopisnik lista »Daily Telegraph«, Dillon, piše: Ententa ima vsega več kot njeni sovražniki, ne zna pa tega izrabiti tako kot sovražniki. Veliko nevarnost vidi Dillon v delovanju podmorskih čolnov, ki posebno v gospodarskem oziru mnogo škodijo v Italiji. Italijansko prebivalstvo veliko trpi vsled ogromnih cen sladkorja in premoga, še resnejše posledice bi pa imelo pomanjkanje kruha, posebno v južni Italiji, kjer vročevrno ljudstvo ne more krotiti svojih strasti.

Na jugu, n. pr. na Siciliji, živi delavec skoro edino od kruha, pa tudi premožnejši posestnik sne veliko več kruha kot njegov rojak na severu. Vpeljava krušnih znamk bi imela dalekosežne posledice. Položaj italijanske vlade, ki je že itak težaven, bi lako postal resnejši, kot sodijo v inozemstvu. Dillon opozarja na dejstvo, da je bila, ko je Italija napovedala vojsko, večina prebivalstva za nevtralnost. Od tedaj se je Italija izvrstno držala. Nikjer ni zaslediti vojne izmučenosti ali želje po miru. Da pa morejo z zavestno dalje skupno delovati, morajo Italijani živeti in da žive, morajo imeti pšenice. To vprašanje je vsled podmorske vojske postalo aktuano. Njegove važnosti se ne sme podcenjevati. Vprašanje se mora hitro rešiti.

so Mackensenove čete na večih mestih prekoračile Donavo. Krajev poročilo ne navaja, skoro gotovo pa se je to zgodilo južno od Craiove, da bodo te čete operirale skupno s Falkenhaynovno armado.

Na Vlaškem je bila zahodna skupina druge rumunske armade vržena iz Oršove in Turn-Severina iz zasledovanja. Središče armade se je ustavilo južno od železnice Turn-Severin — Craiova. Vzhodna skupina je zasedla postojanke pri Slatini ob Oltu in se s svojim desnim krilom naslanja na močne utrdbe Rimnik — Valcea, kjer ima stik s srednjo armado. Iz te razvrstitve bojne črte se jasno vidi namera sovražnika, da bi pričel s protiofenzivo v velikem obsegu.

Falkenhaynova armada, ki je doslej prodirala proti jugu, se je pri Craiovi zasukala proti vzhodu in je že dosegla reko Olt na obeh straneh Slatine, ki leži blizu 50 km vzhodno od Craiove.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Duna, 24. nov. Uradno:

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Avstrijske in nemške čete so vrgle sovražnika vzhodno Oršove. Tudi Turn Severin je naš. Prve črte, ki so prodirale čez Craiovo, so prišle do reke Aluta. Pri Rimniku Valcei se prej ko slej sovražnik trdovratno brani.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Trije ruski bojni letalci so napadli našega letalnega poročnika Popelaka, ko je poizvedoval severno od Brodov. Prepodil jih je in prisilil, da so se morali za svojimi črtami izpustiti na tla.

Nomestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 24. nov. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.
Nobenih večjih bojov.

Vojna skupina generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Na vlaški planoti se bližajo čete generala pehote pl. Falkenhayna Aluti. V zahodnem kotu Rumunije je zrušen sovražni odpor. Oršovo in Turn Severin smo vzeli.

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

Na desnem krilu dobruške bojne črte so bolgarske čete vrgle Ruse iz predozemlja naših postojank.

Tudi na ostalih točkah armade se bi sejo. Ob Donavi boji.

Berlin, 24. novembra zvečer. Wolffov urad poroča:

Dosegli smo reko Olt. Čete vojne skupine pl. Mackensena so na večih točkah prekoračile Donavo.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 24. novembra. Uradno:

Po številu premočni sovražni oddelki so se približevali v Dobrudži našim postojankom, a jih je odbil ogenj našega topništva.

Ob Donavi pri Silistri, Tutakanu in pri Ruščuku topovski ogenj. Naši oddelki so zasedli donavske otoke pri Gigenu, Orehovu, Lomu in pri Vidinu.

Oršova in Turn-Severin.

»Lokalanzeiger« piše: Na zavzetje Oršove smo bili pripravljeni od trenutka, ko je došlo poročilo, da je sovražnik razstrelil vzhodno ležeči most. Osvojitev Turn-Severina, ki je kot donavsko pristanišče zelo važno, je največjega pomena, ker bodo odšli lahko od tu preskrbovali za Vlaško določene čete.

Umikanje Rumunov pri Kampilungu in Sinaji.

Curich, 24. nov. Corriere della Sera poroča iz Bukarešte: Rumuni se morajo tudi pri Kampilungu in Sinaji umikati. Oba mesta sta že v obsegu topovskega ognja.

Boji v Macedoniji.**NEMSKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 24. nov. Veliki glavni stan:

Med Prespa jezerom in Črno na več mestih močan topovski ogenj. Sovražni delni sunki severozahodno Bitolja in pri Makovu so se izjalovili.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 24. novembra. Uradno:

Med jezerom Ohrida in prelazom Prespa smo vrgli močne sovražne oddelke. Živahen topovski ogenj na raznih točkah pred našimi postojankami med jezerom Prespa in Črno. Vzhodno od ovinka Črne smo odbili tri sovražne nočne napade; sovražnikove izgube so bile krvave. V dolini Moglenica in na obeh straneh Vardarja topovski ogenj. Na vzhodu Belašice Planine je mirno. Pri Strumi slab topovski ogenj.

Prilisk na Grško.

Atene, 24. novembra. (K. u.) V zadnji zahtevi admiral Fourneta za izročitev vojnega materiala je bilo navedenih 18 baterij poljske artiljerije, 16 baterij gorske artiljerije, 40.000 pušk, 45 strojnih pušk, 50 avtomobilov in znatna množica municije. Fournet je izjavil, da to odgovarja vojnemu materialu, ki je bil izročen Nemčiji in Bolgariji. Vlada je odgovorila, da je ententa že itak vzela 191 modernih topov in da odklanja zahtevo.

Boji na zahodu.**NEMSKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 24. nov. Veliki glavni stan:

Armada maršala Alberta Württemberškega.

Streljati so zopet pričeli v ovinku rek Ypern in Wytschaete.

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Severno Ancre se je pričel popoldne močan ogenj, ki se je zanesel na južni breg. Več napadov Angležev ni nikjer doseglo naših postojank; večinoma so se zrušili z velikimi izgubami že v zapiralnem ognju.

V gozdu St. Pierre Vaast in južno Somme do Chaulnesa je bil ob ugodnem vremenu topovski boj živahen.

Berlin, 24. novembra zvečer. Wolffov urad poroča:

Ob Sommi nič važnega.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Angleški napad na Zeebrügge.

London, 24. novembra. (K. u.) Uradno: Popoldne 22. t. m. so angleška letala napadla lope povodnih letal v Zeebrügge in sovražne rušilce. Opazovalci poročajo, da so bili zadeti rušilci in poškodovane letalne lope. Letala so se vrnila v dobrem stanju. Wolff javlja z merodajne strani, da ob napadu angleških letalcev na Zeebrügge 22. t. m. popoldne ni bilo povzročene nobene škode na blagu in da tudi ni bilo nobenih človeških žrtev.

Prehrana na Angleškem.

London, 16. novembra. (K. u. Zakasnelo.) »Times« poročajo: Vojska je dosegla točko, ko mora vsak narod osredotočiti vso svojo moč na edini smoter, da zmaga. Nemčija je to nujno potrebo, kot je že to navada, prej umela kot mi.

Največji angleški parnik potopljen.

Lugano, 24. nov. Parnik »Britannia«, o katerega potopu pri otoku Kea smo poročali, je bila, kakor povedo nova atenska in londonska poročila, lani v Belfastu zgrajena največja angleška ladja, ki je obsegala 48.150 ton, bila dolga 300 m, široka 30 m in je vozila s hitrostjo 25 vozlov. Stala je 2 milijona funtov sterlingov. Na ladji je bilo 1100 ranjenih vojakov, od katerih je rešenih okoli 900, 200 vojakov je utonilo. Ladjo je potopil sovražni podmorski čoln.

Poročilo nemške mornarice.

Berlin, 24. novembra. (K. u.) Wolffov urad poroča: V angleški spodnji zbornici se je označil potop bolniške ladje »Britannia« po baje nemškemu podmorskemu čolnu kot dejanje nečloveškega barbarstva. Temu nasproti se ugotavlja, da »Britannia« ni bila potopljena od nemškega podmorskega čolna.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Z »Britanica« pogrešajo 200 oseb.

Rotterdam, 25. novembra. (K. u.) »Daily Telegraph« iz Aten: Izključeno ni, da je zavezil parnik »Britannia« na mino. Do 200 ljudi pogrešajo.

Iz Rusije.**Trepov — ministrski predsednik.**

Petrograd, 24. novembra. (K. u.) Petrograjska brzojavna agentura poroča: Državni tajnik in prometni minister Trepov je imenovan za ministrskega predsednika. Dosedanji ministrski predsednik in zunanji minister Stürmer je imenovan za najvišjega dvorjana carskega dvora, ostane pa še član državnega sveta. S cesarskim ukazom sta duma in državni svet odgodena do 2. decembra.

Mirovni govori v ruski dumi.

Stockholm, 24. novembra. O prvi seji dume piše »Rječ«: Vsaka beseda je kot strela udarila v splošni »tohuvaobuh«. Noben poslanec ni postal na svojem mestu in pred govorniškim odrom je prišlo do pravih tepežev. Posl. Šulgin, udan prijatelj Angležev, je razkrinkal poostrene rusko-angleške odnose. Obdolžil je vlado, da podpira struje, ki so za takojšen mir. »Poglejte danes na ljudstvo,« je dejal, »povsod je izginilo veselje do vojske. Rusko ljudstvo zahteva mir za vsako ceno in iz tega izvira sovražstvo do Angležev.«

Poslanec Goldmann je izjavil, da se povsod z vso odločnostjo trdi, da je vlada

pripravljena za slučaj miru odstopiti Kurško. Proti temu mora ugovarjati, ker je Baltičko morje večje važnosti kot Dardanele.

Govoril je na to kadet Maklakov, ki opisuje mirovno razpoloženje med ruskim ljudstvom. Grozeča nevarnost ni preskrbovalna kriza, marveč nekaj drugega se je v Rusiji zgodilo: duh naroda se je izpremenil. Struje so postale čisto drugačne. Povsod se izraža le želja in hrepenenje po miru. Nikjer ni več trdne volje, da bi se z vojsko dosegli politični cilji. Vsi pravijo: Čim slabše gre na bojišču, tem boljše, ker bo preje mir.

Poljaki.

Gališki Nemci za varstvo nemštva v Galiciji.

»Tagespost« poroča, da so zborovali dne 19. in 20. t. m. karpatski Nemci. Protestirali so proti izvajanjem časopisja o priliki proglasitve avtonomije Galicije, ker se namenoma nič ne govori o nemškem ljudstvu v Galiciji. Sklenilo se je, storiti vse korake, da se varujejo koristi nemštva v Galiciji.

Poljska armada.

»Kurier Codzienny« poroča iz Varšave: Gotovo je, da bodo tvorile legije temelj organizacije nove poljske armade. Pri naborih za to armado bodo poslovali izključno častniki legionarji. Poveljstvo legij in en polk legionarjev bo prestavljen v Varšavo, drugi bodo razdeljeni po različnih mestih Poljske.

Sienkiewicz in Poljska.

Iz Lausanne se poroča, da je Sienkiewicz umrl pri polni zavesti. Dan pred smrtjo je prišlo k njemu odposlanstvo lausanskega dopisnega urada, ki ga je hotelo prisiliti, da bi podpisal protest proti ustanovitvi poljskega kraljestva. Sienkiewicz je podpis odločno odklonil.

Poljaki in Ukrajinci v Galiciji.

»Kurier Warszawski« poroča na podlagi izjave nekega vplivnega ukrajinskega politika o sledečem načrtu ureditve nove samostojne Galicije: Galicija bo razdeljena v sedem vojvodin: tri zahodne in štiri vzhodne. Izmed vzhodnih bosta vojvodi Stanislavov in Tarnopol urejeni na podlagi ukrajinske večine, drugi dve pa na podlagi poljske večine. Zahodne vojvodine bodo imele čisto poljski značaj. Vojvodini Lvov in Premisl bosta smatrane kot vojvodini s poljsko večino. Za vojvode vojvodin z ukrajinsko večino bodo imenovani Ukrajinci, za njihove namestnike pa Poljaki, obratno pa za vojvode drugih dveh vzhodnih vojvodin s poljsko večino pa Poljaki, namestniki pa Ukrajinci. V vsaki vojvodini bo posloval izvoljen pokrajinski deželni zbor, ki bo odposlal svoje poslance v skupni gališki deželni zbor. Splošni deželni zbor, ki se bo zbiral v Lvovu, bo vodilo sedem vojevod. — Ukrajinski politik je izjavil, da mora biti ukrajinsko ozemlje izključno ukrajinsko in mora tvoriti podlago bodoče samostojne Ukrajine.

Razna poročila.**Sklicanje hrvatskega sabora.**

Kakor poročajo listi, se skliče dne 27. t. m. hrvatski deželni zbor, da izreče svoje sožalje.

Novi nemški poslanik na Dunaju.

Berlin, 24. novembra. (K. u.) Wolffov urad poroča: Kakor čujemo, je poslanik grof Botho Wedel določen za cesarskega poslanika v izrednem poslanstvu na Dunaju.

Odstop Jagowa.

Berlin, 25. novembra. (K. u.) »Nord-deutsche Allgemeine Zeitung« javlja: Cesar je dovolil državnemu tajniku zunanjih stvari naproseni odstop. Jagowa je pozval cesar Viljem v prusko gosposko zbornico. Za državnega tajnika zunanjih stvari je imenovan dosedanji državni podtajnik Zimmermann. Njegovo mesto bo zavzel dosedanji voditelj političnega oddelka poslanik pl. Stumm. Ker so se dela vsled vojske v zunanjem uradu pomnožila, se bo ustanovilo in sicer zdaj v obliki komisariata mesto drugega državnega podtajnika. To mesto so poverili cesarskemu poslaniku baronu pl. Bussche.

Mirovna stremeljenja v Ameriki.

Haag, 24. nov. Članek newyorškega lista »Times«, v katerem se zagovarja teorija, da bo kmalu dozorel čas za mir, in še več okoliščina, da objavlja Reuter iz Londona iz tega velik izveček, je velike važnosti. Wilson je prečrtnjen želje, ki je postala skoro strast, da konča vojsko. Porabil bo za to prvo ugodno priliko in sicer preje kot se misli. Glavna pogoja, pod katerimi bi Amerika sodelovala za mir, sta: 1. Nobene gospodarske sovražnosti med današnjimi sovražniki, 2. Entente sile bi morale priznati osrednji sili ko enakopravne udeležence pri vsakem dragocenem mirovnem načrtu, ki bi se izdelal.

Naše sedanje postojanke na Gorškem.

Priobčujemo skico naših sedanjih postojank na Gorškem. Imena so nemško-italijanska, ker nismo imeli pri roki klišaja z našimi imeni.

Kakor vidimo, je ostala bojna črta severno od Solkana od začetka vojne neizpremenjena. Bojna črta gre sedaj zahodno Sv. Gore, Sv. Katarine, vzhodno ob Gorici, skozi Vrtolbo, čez kraške grebene zahodno ob Kostanjevici, dalje bolj vzhodno od Nove Vasi, zahodno od Jamelj proti morju. V poldrugoletnem boju, v devetih ofenzivah je dosegel sovražnik največ — na Krasu — in sicer 14 kilometrov. Zato je žrtvoval nad milijon vojakov.

Po italijanski statistiki so ujeli Lahi 40.000 naših, mi pa smo ujeli 50.000 mož in zaplenili 300 topov.

V zahodnem kotu Rumunije zrušen sovražni odpor — Rumuni izgubili Oršovo in Turn Severin. — Mackensenove čete prekoračile Donavo.

Kakor smo poročali že včeraj, je prevzel vzhodno poveljstvo proti Rumuniji nadvojvoda Jožef. Avstrijsko prebivalstvo, ki gori za branitelja Trsta, srčno želi, da bi tudi novi poveljnik tako zmagoval proti Rumuniji kot njegov prednik, ki je sedaj postal najvišji vojni gospod Avstrije.

Velike važnosti je včerajšnje večerno poročilo nemškega generalnega štaba, da

Izvršilni odbor S. L. S.

V seji dne 21. t. m. je Izvršilni odbor storil sledeče važne sklepe:

Sklicanje parlamenta.

Izvršilni odbor je vzel poročilo načelnika o konferenci parlamentarcev na Dunaju dne 23. okt. t. l. z zadovoljstvom na znanje, odobrujoč s posebnim poudarkom njegov odločni nastop za obnovo parlamentarnega življenja v Avstriji.

Osrednja vlada se najodločneje pozivlje, da skliče nemudoma državni zbor in deželne zbore k ustavnemu delovanju. To zahteva tako ugled in korist države, kakor najvitalnejši interes narodov.

Koncentracija slovenskih strank.

Glede na izvanredne razmere in bližajoče se ustavno življenje se izreka Izvršilni odbor načeloma za koncentracijo slovenskih strank.

III. Delovanje avtonomnih oblasti.

Izvršilni odbor priznava poštreno delovanje avtonomne občinske in deželne uprave v sedanjih nad vse težavnih razmerah in izreka zahvalo stranke deželnemu odboru in našim vrlim županstvom.

Dnevne novice.

+ Sožalna seja trgovske in obrtne zbornice se je vršila danes dopoldne ob 11. uri. Predsednik g. Knez je izrazil v daljšem govoru zbornično sožalje. V dobi Franca Jožefa I. pade mogočen gospodarski razvoj Avstro-Ogrske, povzpelje države do sedanje gospodarske krepkosti in moči. Čudovit je napredek v prometu vseh vrst, pri železnicih in v plovstvu, v poročilni službi po pošti, telegrafu, telefonu. Pridobivajoči sloji so blagopokojnemu vladarju dolžni posebno hvaležnost za izredno pospeševanje svojih koristi. Industrija, trgovina in obrt je dobila za vladanja cesarja Franca Jožefa I. svojo postavno zastopstvo v trgovskih in obrtniških zbornicah, katere so se na podlagi zborničnega zakona iz leta 1868. mogle dvigniti do današnje gospodarske pomembnosti. Temeljiti je preobrat na socialnem polju, ponosen napredek v vseh strokah kulture. Kako velikansko delo je bilo opraviti v tej dobi, da se je od neugodnih financ l. 1848. zagotovilo urejeno denarstvo in državno gospodarstvo. Veliki vladar je smotreno skrb posvečal armadi, ki je naš ponos in ki v svetovni borbi tako uspešno zavrača vse silne napore sovražnikov, ter mornarici, ki junaško brani naše območje pred pohlepom sovražnika. Zaključil je govor z besedami: V popolnem soglasju z Vami se napoti sedaj predsedstvo do visokorodnega g. deželnega predsednika, da mu poroča o današnji žalni manifestaciji ter ga prosi, da sporoči na Najvišje mesto najudanejši izraz najgloblje in najsrčnejše žalosti trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko. Deputacija zbornični predsednik g. Knez, ter podpredsednika Kregar in Pammer se je nato podala k dež. predsedniku.

+ »Muzejsko društvo za Kranjsko« je imelo dne 24. t. m. izredno sejo, v kateri je bila edina točka dnevnega reda žalna manifestacija ob smrti Nj. ces. in kr. Veličanstva Franca Jožefa I. Predsednik, prof. dr. Josip Mantuani, se je spominjal v ganljivih besedah velikanskih dobrot, ki jih je dobila duševna kultura, v prvi vrsti znanstvo iz rok blagopokojnega vladarja. Odborniki, ki so se zbrali v žalobni obleki, so stoji poslušali izvajanja predsednika. Na predlog gospoda kanonika dr. Grudna se poda posebna deputacija k gospodu deželnemu predsedniku, da izrazi svojo žalost ob izgubi, ki je zadela Avstrijo sploh in Kranjsko posebej.

+ Žalna seja odbora »Društva slov. profesorjev«. Spomin našega preminulega presvitlega cesarja Franca Jožefa I. je udano in hvaležno počastilo tudi »Društvo slov. profesorjev«. Društveni odbor je imel v ta namen v petek, dne 24. t. m. posebno žalno sejo. Po predsednikovih izvajanjih je sklenil odbor soglasno, da pošlje na pristojno mesto deputacijo treh članov. Ta naj izrazi globoko naše žalovanje, obenem pa tudi poda udanostno izjavo Nj. Veličanstvu presvitlemu cesarju Karolu ter prosi, da blagovoli pristojno oblast sporočiti oboje na Najvišje mesto.

+ Leonova družba. V ponedeljek, dne 27. novembra ob 6. uri zvečer bo od borova seja »Leonove družbe« v Katoliški tiskarni I. — Knjige »Leonove družbe« za leto 1916 so izšle in se bodo prihodnji teden razposlale. Knjige za leto 1916 so: 1. Dr. M. Opeka: Rimski verzi. 2. Ksaver Meško: Dve sliki. 3. A. Ušeničnik: Knjiga o življenju. 4. Jezikoslovni spisi P. St. Škrabca. Knjige bodo prejeli samo tisti člani, ki so že plačali članarino za l. 1916; drugi bodo knjige prejeli šele potem, ko bodo plačali zaostalo članarino.

+ Zadružna zveza v Ljubljani sprejema prijave za 5. avstrijsko vojno posojilo po originalnih pogodbah.

+ Iz seje deželnega odbora kranjskega dne 23. novembra 1916. Leta 1917 se pobirajo začasno deželne doklade v dose-danji meri s pridržkom ustavne končno-veljavnosti določitve. Sklep se predloži v Najvišjo sankcijo. — V kuratoriji Slovenske trgovske šole v Ljubljani se imenujejo za novo triletno dobo sledeči delegati dežel-nega odbora: Ivan Kregar, posestnik in pa-sar v Ljubljani, Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani, Rajko Marenčič, trgovec v Kranju, dr. Franc Zbašnik, podravnatelj deželnih uradov, dr. Ivan Černe, ravnatelj Ljudske posojilnice v Ljubljani, in Anton Belec, župan v Št. Vidu nad Ljubljano. — S 1. decembrom se izplačajo deželnim uslužbencem enkratne vojne draginske podpore enako kakor 1. septembra t. l.

— Želje poštinih uslužbencev. Zastop-niki strokovnih organizacij poštinih usluž-bencev so se te dni oglasili pri trgovin-skem in finančnem ministru ter pri gene-ralnem poštnem ravnatelju sekčnem na-čelniku Wagner-Jaureggu. Predložili so svoje želje za zvišanje draginskih doklad v letu 1917. in več drugih stvari. Na vseh mestih so jim obljubili ugodno rešitev nji-hovih želja.

Iz Tržiča. Bliskoma se je dne 22. t. m. raznesla vest po trgu o smrti našega ljubljanskega vladarja. Veliki zvon je na-znanjal z daljšim zvonjenjem to žalostno novico. Ves trg je v žalnih zastavah. Po 5. uri popoldne se je zbral trški občinski zastop k izredni seji. Došli so občinski od-borniki v črnih oblačilih. G. župan Aha-čič se je spominjal v primernem govoru presvitlega cesarja, kateremu smo dolžni večno hvaležnost. Sprejel se je soglasno njegov predlog, da se izrazi najvdanejša sožalje trga na pristojno mesto. Ob tej pri-liki se sklene razdeliti med občinske reve-že 500 K. Občinski zastop se udeleži slo-vesne zadušnice po presvitlem cesarju. — S prihodnjim torkom se prično v Našem Domu zopet običajna predavanja ob 8. uri zvečer. Po predavanju posluje »Čebelica« in knjižnica.

+ Imejatelj 17. pešpolka umrl. V sredo dne 22. t. m. je bil v Požunu pokopan feld-cajgmajster v p. Hugon Milde vitez pl. Helfenstein, imejatelj našega domačega pešpolka št. 17. od 4. februarja 1897.

— »Naša moč« stopa s 1. decembrom v XII. letnik svojega obstoja. Celoletna na-ročnina je 4 K, posamezne številke po 10 vinarjev. — V trafikci Fr. Šoukal se tudi prodaja list.

Junak iz Goriške. Goriški Slovenec enoletni prostovoljec Petelin A. je bil v priznanje svoje hrabrosti in neustrašnosti v grozovitih bojih meseca julija povišan iz-redno od desetnika na praporščaka.

— Za računskega svetnika na najviš-jem računskem dvoru na Dunaju je imeno-van Jožef Skalar, tačas kadet na bo-jišču.

— Smrt na bojišču. Dne 18. oktobra je padel pri naskoku na Pasubiu (2081 m visoko) poročnik Franc Kováč iz Lipa-ljevasi v Kanalski dolini. Zaboden je bil z bajonetom v glavo. Padli junak je bil Slo-venec in je po dovršenem sedmem gimna-zijskem razredu odšel k vojakom in je med vojsko napravil vojno maturo.

— G. stud. phil. Ernest Turk, kadet, odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo, piše iz ruskega ujetništva svoji materi. Ima 55 rubljev na mesec ter stanovanje v šoli prosto. Naslov: g. kadet Ernest Turk, vojni ujetnik, Rusija, Sibirija, Tobolskaja guber-nija, Zolutorovsk.

— Zveza avstrijskih industrijev skli-cuje letošnji občni zbor na dan 26. novem-bra ob 11. uri dopoldne v slavnostni dvo-rani industrijskega doma na Dunaju, III., Schwarzenbergplatz 4.

— Gos za 210 kron. V Berlinu je bila te dni prodana 25 funtov težka gos za 175 mark (210 kron.)

Ljubljanske novice.

Ij Slovesna zapriseba vojaških oddel-kov na ime Njegovega Veličanstva cesarja Karola I. se začne v Ljubljani jutri. Civilne osebe ne bodo povabljeni, ker se zaprise-ga ne vrši skupno, marveč posamezno po vojaških stanovališčih. Vojaške žalne slo-vesne službe božje se bodo vršile v Ljub-ljani po pogrebu Njeg. Veličanstva pok. cesarja.

Ij Občinski svet ljubljanski ima redno javno sejo v torek, dne 28. novembra 1916 ob šestih zvečer v mestni dvorani.

Ij V šentjakobskem prosvetnem dru-tvu se vrši v nedeljo, dne 26. novembra, društveno predavanje. Predava državni in deželni poslanec g. prof. Evgen Jarc. Za-četek točno ob 6. uri zvečer. Tem potom se vabijo vsi člani in članice in prijatelji društva, da se tega zanimivega predavanja v obilnem številu udeležijo.

Ij Iz mestnega aprovizacijskega odse-ka. V sredo je podžupan dr. Triller pri de-želni vladi v seji dež. komisije za preskrbo z mesom dobil obvestilo, da Ljubljana dobi 2000 prešičev na mesec. Podžupan je izja-vil, da mora Ljubljana to množino, ki je po-trebna, da dobimo mast, prevzeti le, ako meso vnovčimo. Zato treba ceno za špeh dvigniti, ceno za prešiče meso pa znižati.

Faktilčno špeh ne bo dražji, ker sedaj se dober špeh po maksimalni ceni 8 K 26 v. nikjer ne dobi, dobi se tak špeh, katerega mast stane končno 20 K. Mesarjem se bo nato ukazalo prešiče dati iz kože in špeh prodajati brez kože. Aprovizacijski odsek je odobril poročilo podžupana s pripombo, naj bi smela občina provizorično takoj, do-kljer ne pride odločitev trgovskega mini-stra, postopati v tem smislu. Mestni tržni nadzornik Ribnikar se je pritoževal nad deželnim mestom za klavno živino. Me-sarjem bi moralo to mesto prodajati prešiče po budimpeštanski ceni 6 K 94 vin., me-sarju pa k originalni teži pribije še 6—14 kg v kritje stroškov za kalo, ko je vendar kala že v maksimalni ceni 6 K 80 vin. in je tu ministerijalna odredba, da se sme za to pribiti k večjemu le 2 odstotka k prvotni ceni. Tako pride mesar v zgubo in se ne drži maksimalnih cen in ne daje špeha brez kože. Sklene se pozvati deželno mesto za klavno živino, da se drži ministerijalnih navodil, ko bo oddajalo prešiče mestu. Prevzema naj prešiče tako, da bodo prešiči 12 ur prej, predno se bodo tehtali, pri-gnani na poseben za to določeni prostor. Nekaj prešičev se za poskušnjo zakolje, da določi aprovizacijski odbor cene za špeh in meso, kajti ako bodo kalkulacije ugo-dne, sme iti tudi pod maksimalne cene. S 1. dec. mesto že prične dobavljati prešiče. Glede prekajenega prešičjega mesa se stopi v zvezo z mestno aprovizacijo v Trstu. Iz-rekla se je želja, naj bi vlada odpravila brezmesne dneve, ki nam samo porabijo ono, kar imamo najmanj, masti in moke. Živine je dovolj, krme pa malo. V celi dr-žavi naj bi se vendar enkrat že upeljale enake priperne cene za živino. — Moke za kruh prihaja v Ljubljano toliko, da jo bo doveli v sedanjem razmerju za ves decem-ber. Za kruho pa prihaja malo moke. Prve dni decembra dobi prebivalstvo četrtil kile ržene in četrtil kile pšenične moke. — Za pšenični zдроб se te dni za otroke, bolnike in stare ljudi povpraševalo nad 500 strank. Aprovizacija ima le tri vreče takega zdro-ba, zato je župan odredil, naj pšenični zдроб dobe le otroci do 4. leta. Člani apro-vizacijskega odseka so prosili, naj se ozi-ra tudi na bolnike in stare ljudi. Vzame se na znanje poročilo, da je aprovizacija do-bila od žitnoprometnega urada ne 3 vago-pšenične moke, prihaja le ječmenova in nov pšenične moke. Žitnoprom. urad ni pre-skrbel doslej Ljubljani zadosti fižola. Od določenih 300 vagonov je dal doslej samo 116 vagonov, v mestni aprovizacijski pro-dajalni ima sedaj na razpolago samo še dva vagona, zato je prodajalec sedaj le pol kile za družino, kar je seve premalo. Sklene se pozvati vlado, naj tu v korist ljubljanskega občinstva nastopi pri žitno prometnem uradu, da dobimo zadosti krompirja in fi-žola, ki raste v deželi. Opozarjalo se je na to, da žitno prometni urad prepočasni dela; prosa in ajdo se sedaj prepušča špekulan-tom. Člani aprovizacijskega odseka so so-glasno sklenili, da odlože svoje mandate, ako ne bo v teh ozirih večje točnosti. Vo-jaska oblast je mestni občini dala na raz-polago vampe od dnevnega 18 glav goveje živine, ki jo zakolje na dan v Ljubljani. Mestna občina bo prodajala vampe v cerk-vi sv. Jožefa po 1 K 20 vin. — Da dobe težaki nekoliko več kruha, se predružačijo nekoliko krušne karte za samce. Pre-skrbi se, da se bo bolj pazalo na to, kaj se izvaža iz Ljubljane. — Peku Bon-čarju se prepove prodajati dražje kruh ter bo za to kaznovan. Člani aprovizacijs-kega odseka so dali soglasno duška ogor-čenju, da si upa obč. svetovalec kruh draž-je prodajati. — Radi prodaje špeha se ob-javi, da gre na karto le pol kile špeha. To mora biti za vse enako. — Konsumnemu društvu v Mostah se odvzame prodaja kru-ha, ker je odpiralo prodajalno šele ob 11. uri dopoldne. — Prečitajo se nekatere pri-tožbe. Nekaj krivcev je bilo obsojenih, za ostale se vrše še poizvedbe. Nekaj sluča-jev se nanašajo na pravdniku, da jih kaz-nuje radi navijanja cen. — Nadzornik mest-nih pekarn g. Jenko je zopet nadzoroval 9 pekarn, 3 celo dvakrat. Stranke, ki se pri-tožujejo radi kruha, se prosi, naj prinese vedno s seboj tudi vzorec kruha s seboj. Mnogo pritožb je radi tega, ker nekateri peki dajejo strankam presvež kruh. Sklene se, da se pekom naroča, da morajo speči kruh 12 ur pred prodajo.

Ij Pritožbe o aprovizacijskih zadevah. Pritožbe o vseh aprovizacijskih zadevah se sprejemajo vsaki dan, izvemšji nedelje, po-poldne ob 3. do 5. ure na mestnem magi-stratu, zglaševalni urad.

Ij Pšenični zдроб. Ponovno se občin-stvo opozarja, da se razdeljuje pšenični zдроб le na mestnem magistratu (posveto-valnica, I. nadstropje, referent računski ravnatelj Trdina). Pravico do zdroba ima-jo le otroci pod štirimi leti in nihče drugi.

Ij Prodaja zdroba za otroke. Vsak po-nedeljek od 3. ure popoldne naprej se bo-do oddajale nakaznice za pšenični zдроб v posvetovalnici mestnega magistrata, leva hiša I. nadstropje. Zдроб se izdaja brez iz-jeme le za otroke do četrtega leta.

Ij Umrl so v Ljubljani: Matevž Černe, posestnik. 57 let. — Josip Strgar, hiralec.

54 let. — Matevž Tavčar, bivši mizar, 72 let. — Josip Chmielarz, črnovojnik. — Da-niel Stioip, pešec.

Izpred ljubljanskega izjemnega sodišča.

Tatvine v prodajalnah. Zaradi hudo-delstva tatvine so se večeraj morale zaga-varjati Emilija Pintar, 18 let stara proda-jalka, Angela Smrečnik, 32letna zasebnica, Lucija Žižič, 19 let stara, in Jožefa Bregar, 23 let stara, zadnji dve služkinji pri An-geli Smrečnik, vse štiri bivajoče v Ljub-ljani. Iz obtožnice posnemamo: Emilija Pintar je bila poprej več let prodajalka v trgovini Ludovika Dolenca na Sv. Petra cesti; zadnji čas, približno 1 leto, je slu-žila v enaki lastnosti pri Matevžu Orehku v Kolodvorski ulici. Pri Matevžu Smrečnik sta služili približno 4 leta Lucija Žižič kot pestunja, med tem ko je Jožefa Bregar opravljala druga domača dela. Smrečnik je hodila kake potrebnosti kupovat v Do-lencovi trgovini. Tu se je seznanila z Emi-lijo Pintar. Pintar je začela v trgovini svo-jim gospodarjem krasti blago, katerega je dajala Smrečnikovi; ker so se pa tatvine v taki množini vršile, ni čuda, če je o tem zvedela tudi tukajšnja policija, ki je po-vo-dom hišne preiskave pri Smrečnikovi in Pintarjevi zaplenila celo zalogo raznovrst-nega ukradenega blaga, kakor pohištva, obleke, velike množine obuval, katere je Smrečnikova razprodajala raznim ljudem, deloma po Ljubljani, deloma po ljubljanski okolici, kamor je pošiljala tudi svoji soob-toženi služkinji. V trgovino so hodile ob-dolženke po blago večinoma ob takem ča-su, ko je bila Pintarjeva sama v trgovini. Da ne bi postal kak sum zaradi pogostega prihajanja v trgovino, so včasih tudi kako malenkost kupile. Večkrat je vzela Smreč-nikova tudi kar sama stvari, ne da bi ji Pintarjeva branila. Tako vzeto blago so odnesle skrito pod pelerinami. Koliko da je Smrečnikova na ta način odnesla, se ne da ugotoviti, saj tega še obdolženka sama ne ve. Po zatrdilu oškodovanca Matevža Orehka znaša njemu povzročena škoda na ukradenem blagu 3294 K 36 vin., pri Ludo-viku Dolencu pa 180 K 59 vin. Obdolženki Žižič in Bregar sta pri policiji priznali, da sta ravnali v sporazumljenju s Pintarjevo in Smrečnikovo; pred sodiščem sta pa to priznanje in toliko spremenili, češ da sta res hodili k Pintarjevi po blago, da sta pa mislili, da ga je Smrečnikova kupila. Do-gnalo se je pa tudi, da je Smrečnikova svojima služkinjama velevala polastiti se tujega imetja. Tako sta v družbi, ko so prodajale na Drenovem griču obuvala, na njen poziv in na njeno povelje izmaknili Ivani Kržmanc lastno, 6 kron vredno po-sodo za mleko. Na povelje Smrečnikove sta Žižič in Bregarjeva ukradli pri Agnoli za 218 K 18 vin. vrednega blaga ter na Fi-govčevem dvorišču Rudolfa Rutnarju za-boj limon in zaboj kandis-sladkorja v sku-pni vrednosti 65 K. Sicer je bilo pri Figov-cu pokradenega še več blaga, a ni dokaza za to, da bi ga bili Smrečnikovi služkinji pokradli. Obdolženka Angela Smrečnik vobče sicer krivdo priznava, vendar glede cele vrste vzeti reči trdi, da jih je tu ali tam kupila, čemur pa oporekajo so-obtoženka Pintar in priči Orehek in Do-lenc. — Danes se razprava ob 9. uri nada-ljuje in bode najbrže trajala še celi dan, ker se je nabrala cela vrsta gradiva. — Smrečnikova vali tudi pri obravnavi radi tatvine čevljev itd. vso krivdo na Pintar-jevo, Pintarjeva pa na Smrečnikovo. O služ-kinji Žižič je rekel državni pravdnik, da govori neresnico. Služkinji sta priznali, da sta vzeli na Figovčevem dvorišču dva za-boja, glede tatvine pri Agnoli se izgo-varja Smrečnikova, da si je blago le iz-posodila, kar pa za pričo zaslišana gospa Agnola odločno zanika.

Glavobol je zlo, ki se vedno ponavlja. Kogar je to zlo enkrat mučilo, more računati z žalostno gotovostjo, da se bodo ponovile bolečine v raz-dobju osmih ali štirinajstih dni, od treh do štirih tednov. Ponovila se bodo zaradi tega, ker je gla-vobol večinoma nervozna bolezen. Če tedaj ta bol nastopi, se ga je mogoče obvarovati le z okrepi-vijo in pomirjenjem živcev. Mnogo tisoč oseb, ki jih je mučil glavobol, je z izbornim uspehom po-prabljal Fellerjev dobro dišeči, živce pomirja-joči, bol lajšajoči rastlinski esenčni fluid z zn. »Elsa-fluida«. Ta odstranja glavobol večinoma takoj in zabranjuje njega ponovitev. Kdor hoče pri izpre-hodih, na potovanjih in na prostem imeti takoj pri roki uspešno sredstvo, naj vedno nosi v žepu Fel-lerjev črtnik zoper migreno. Ako je glavobol po-sledica slabe prebave ali zaprtja, naj se zaužijejo Fellerjeve mlo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. »Elsa-kroglice«. Predvojne cene: 6 skateli sta-ne 4 K 40 vin. franko; 12 steklenic Fellerjevega »Elsa-fluida« 6 kron franko, 1 črtnik zoper mi-greno kot dodatek k zavozu 1 krono. Naroča naj se naravnost pri lekarnarju E. V. Fellerju, Stubica, Elsatrg št. 134, Hrvatsko. (e)

Pri zlati žili in oteklih jetrih, če sili kri v glavo in za mrzle noge, kar je vse posledica zastajanja krvi vsled zaprtja, povzro-ča naravna »Franc Jožefova« grenčica redno in lahko odvajanje, odnehanje težav in zboljšanje splošnega počutka. — Višji zdravniki bolnišnice sv. Roka v Budimpe-šti so dognali, da zasluži Franc Jožefova voda kot posebno vplivno odvajalno sred-stvo najboljša priporočila.

Poziv kmelskim posestnikom.

Posestnike, ki imajo oddati žito »Žitnemu zavodu«, opozarja podpisani zavod, da se prevzemne cene za žito po 15. decembru znižajo za 2 do 3 krone za 100 kg. Tako na primer prejme kmetovalec, ki odda predpisano pšenico do 15. decembra, plačano po 38 K, tisti pa, ki jo bo oddal po 15. decembru, pa bo prejel le 35 K za 100 kg. V lastnem interesu vsakega posameznega kmetovalca je torej, da odda dolžno množino žita do 15. decembra.

Posestniki naj se nikar ne zanašajo, da jim morda žita ne bo treba oddati. Dovozi žita iz drugih dežel so se letos v primeri z lanskim letom znatno skrcili in mora vsaka kronovina skrbeti, da spravi sama kolikor mogoče več žita skupaj. Zato je gotovo, da bo smel vsak posestnik obdržati zase res samo toliko, kolikor rabi za seme in kolikor mu gre po zakonu za prehrano njegove družine, med tem ko bodo morali posestniki ostalo žito na vsak način oddati. Stvar je nad vse resna. Če bi se namreč posestniki protivili, oddati po zakonu odvečne in od oblasti predpisane množine žita, kakor tudi fižola in krompirja, potem bi se morala izvršiti oddaja s pomočjo oborožene sile.

Poljedelci, žene in starčki! Vsak Vam prizna Vaš izredno velik trud, ki ste ga imeli, da ste posejali, poželi in spravili letino, tudi množina žita, ki Vam je odmerjena po zakonu za lastno prehrano, je priznana skromna, a priznajte tudi Vi, da mora vojak, uradnik, obrtnik, tovarniški delavec in kajžar tudi dobiti svoj vsakdanji kruh, ki gotovo ni boljši in večji kot Vaš. Kmetovalci, storite torej tudi Vi, ki ste ostali doma, svojo patrijotično dolžnost, ki jo zahteva od Vas domovina v težkih časih, dajte, da se skromno prežive tudi drugi stanovi ter oddajte po zakonu odvečne in od oblasti zahtevane množine žita, fižola in krompirja komisijonarjem »Žitnega zavoda« rajši prostovoljnim kot nasilnim potom.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1916.

Zavod za promet z žitom ob času vojne, podružnica v Ljubljani.

Za vladnega komisarja: Dr. Lukan m. p.
Ravnatelj: Jovan m. p.

Iščeta se brata-vojaka Terčič, doma iz Ozeljana-Sv. Mihael št. 21 pri Šempasu. Starejši Franc Terčič je pri 27. domobranskem polku, mlajši Franc Terčič je pa imel 7. septembra tale naslov: Landsturm Etap. Bat. 400, stotinja 2., vojna pošta 376. Kdor kaj ve o njih, naj sporoči očetu beguncu Franc Terčiču v Želodniku št. 17, p. Dob pri Domžalah.

Naročajte „Slovenca“!

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

Proti **LIBERŠKI**
Emlin in Konstantinov
vrelcu.
Kedno ga rabi Njeg. Veličanstvo
cesar in kralj Frano Jožef I.
Dobiva se povsod ali po ravnateljstvu
vrelca v Liberčih.

Vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem naznanjamo žalostno
vest, da je naš ljubljani sin, oziroma
brat
Rihard Drollé
e. kr. drag. 5. reg. 3. eskadrona
padel v 21. letu starosti 10. t. m.
za domovino.
Globoko žalujejo ostali:
Luka, Marija Drollé, starši.
Kristina, Ana Drollé, sestrí.
2785

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega
sočutja, ki so nam došli povodom
smrti naše iskrenoljubljene, nepo-
zabne matere, gospe

Ivane Rojina roj. Malenšek

kakor tudi prečastiti duhovščini,
vsem sorodnikom in znancem, ki so
spremili našo ljubljeno mater k ve-
čnemu počitku, izrekamo najtoplej-
šo zahvalo.

Globoko žalujejo ostali.

2771

V kratkem izide krasno ilustrovaná
knjižica

2784

„Veliki cesar“

obsegajoča skrbno izbrani životopis
blagopokojnega cesarja Franč. Jožefa I.
ki bo posebno primerna za šole in
društva. — Naročila sprejema že sedaj
„Katoliška bukvarna“ v Ljubljani.

Podobarskega vajenca

poštenih staršev sprejme takoj Ivan
Pengov, podobar Ljubljana, Ko-
lodvorska ulica 20. 2790

Pri nakupu blaga za zimo se pri-
poroča trdka

O. BERNATOVIČ,
Ljubljana, Mestni trg 5—6.

V zalogi se nahaja raznovrstno blago
za dame in sicer: kostumi, plašči vol-
neni, baržunasti, iz gladkega in preša-
nega pliša, razne kožuhovinaste garni-
ture, posamezna krila in bluze v najmo-
dernejšem kroju in barvah. —

Mične novosti v konfekciji za gospode.
deklice in dečke, vse po primerno nizkih
cenah. — 2787

Županstvo Loški potok razpisuje službo

občinskega tajnika

z mesečno plačo 80 K. Postranski zaslužek se
tudi dobi. Stanovanje prosto. Službo je nastopiti
s prvim januarjem 1917. — Prošnje je nasloviti
na županstvo Loški potok. 2791

ZAHVALA.

Za vse ljubeznive dokaze srčne-
ga sočutja povodom prebriske iz-
gube naše drage

VERICE

bčerke in sestrice

za številno navzočnost pri blago-
slavu, in spremstvo pri pogrebu, za
darovane šopke in vence izrekamo
vsem najiskrenejšo zahvalo

Rodbina Olup.

2783

2789

Tužnim srcem naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem
prežalostno vest, da je naša iskre-
noljubljena soproga, oziroma hčer-
ka, sestra, gospa

Minka Zupančič, roj. Bitenc

po dolgi mučni bolezni, previdena
s sv. zakramenti, v starosti 26 let,
mirno v Gospodu zaspala. Pogreb
nepozabne pokojnice bo v nedeljo
ob 4 uri pop. iz hiše žalosti Pod-
gora 25, na pokopališču v St. Vidu.
Nepozabno pokojnico priporočamo
v molitev in blag spomin.

St. Vid n. Ljublj., 25. nov. 1916.

Ignac Zupančič, soprog.
Helena Bitenc, mati.
Vinko, brat. Helena, sestra.

Vnanja naročila bom
točno izvrševala.

Vljudno naznanjam vsem častitim damam-odje-
malkam bivše tvrdke **J. GORJANC na Sv. Petra cesti**
št. 28, izdelovalke steznikov, da sem kot njena dolgo-
letna pomočnica

prevzela obrt

2778

za izdelovanje zgoraj navedenega predmeta, ter vseh
v to stroko spadajočih del.

Sprejemam tudi popravila. Obenem se cenjenim
damam tudi za vsa nadalnja naročila najtopleje pri-
poročam. Z najodličnejšim spoštovanjem

Terezija Kranjc

naslednica J. Gorjanc — Sv. Petra cesta šte. 28.

Od visoke c. kr. deželne vlade za Kranjsko z odlokom dne 9. oktobra
1916, šte. 30.912,

koncesijonirana pisarna za revizijo
voznih listov ter reklamacijskih in
tarifnih pojasnil,

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 29.

Uradne ure: dopoldne od 1/2 9. — 1/2 12. ure,
popoldne od 1/2 3. — 1/2 6. ure, razven nedelje in praznikov.

V revizijo izročeni vozni listi se pregledujejo točno in s
strogo pazljivostjo. 2751 **Honorar nizek.**

Tehnična pisarna

2780

za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. zasebna
posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Pro-
dajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Pre-
vzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zjamčena.

Božične in novoletne

kakor tudi umetniške, vojaške in razne druge vrste

razglednice

dalje raznovrstni pisemski papir v mapah, vojnopoštne do-
pisnice ter sploh vse v trgovino s papirjem spadajoče stvari
prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah

L. Pevalek, Ljubljana, Židovska ul. 4

Okraski in svečke za božično drevo. Volika za oga znamk iz vseh delov sveta!

ZADRUŽNA ZVEZA V LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta 38

sprejema prijave
za

5. avstrijsko vojno posojilo

Subskripcijska cena znaša za 100 K čistih

K 92.-

za 40 letno 5 1/2% amortiza-
cijsko državno posojilo,

K 96.-

za 5 1/2% državne zakladnice
vračiljive dne 1. junija 1922.

Oskrbujejo se tudi potrebne
viukulacije.

LJUDSKA POSOJILNICA

reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani sprejema prijave na

peto 5½% avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. 40letno 5½% amortizacijsko državno posojilo 92 kron. - II. 5½% dne 1. junija 1922 povratljivo državno zakladni listi 96 kron.

Vrednostni papirji avstr. vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.

Zahvala.

Cenjenim sorodnikom, prijateljem in vsem, ki so nama izražali svoje sožalje, kakor tudi za številno zadnje spremstvo naše iskrenoljubljene edinke

Fanice

ki je v nežni dobi 5 let, 15 t. m. odšla med krilate — izrekava svojo najsrčnejšo zahvalo.

CRNIVRH, 20. novembra 1916.

Filip in Mici Rudolf.

2779

500K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi

Ria-Balsam. Cena ločku z jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4—, 6 lončkov K 6-50. Stotine zahvalnic in priznanj. Kemy, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12/42 Ogrsko. 2631

500 Proda se hrast. sodov

od vina in alkohola, zdravih in v dobrem stanu, tudi v partijah, toda ne manj kot 100 skupaj. Ponudbe in vprašanja na naslov: Ljubljana, poštni predal 149. 2743

prodajalka

srednje starosti, iz poštene hiše, zmožna voditi trgovino samostojno, z večjo kavcijo, se takoj sprejme. Ponudbe z natančnim popisom pod „Dobra prilika“ na up. t. lista. 2750

Lepo posestvo

na Gorenjskem z gostilniško obrtjo in lepim vrtom ter drugimi pritlikavci, kakor tudi s sobami za tuje in vso opremo, se prodaja. Kje, pove upravnistvo tega lista pod št. 2700.

Trgovina z usnjem sprejme obeh deželnih jezikov večje

prodajalca ali prodajalko

takoj v službo. — Kje pove upravnistvo tega lista pod št. 2753.

2727 Sprejmejo se

učenci,

poštenih staršev, s primerno šolsko naobrazbo, in

prodajalke

mešane stroke (večje železnine imajo prednost. Hrana in stanovanje v hiši. A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Zaloge v Ljubljani:
A. Šarabon in Julius Elbert.

Lepo posestvo

stavbišče v Domžalah se prostovoljno prodaja.

Stavbišče, bivše tesališče in zaloga lesa, leži nasproti kolodvoru v krasni suhi legi z gospodarskimi stavbami in malim stanovanjem (pisarna).

Lepa prilika za trgovca, ki lahko izrabí ugodno lego ob železnici, ali za begunce, ki si hočejo ustanoviti nov dom.

Polezve se pri lastniku Francu Ravnikar, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Linhartova ulica 25. 2777

Kupi se dobro ohranjena

pisalna miza ročni voziček

s 4 kolesi. Ponudbe upravnistvu pod št. 2772.

Išče se vesela, poštena

vzgojiteljica

k otrokoma 4 in 2 leti starima. Ponudbe naj se pošljejo na Josipa Bruss, trgovina, Dolenji Loga'ec. 2775

Na prodaj je enonadstropna hiša z lepim vrtom

v Gaberju pri Celju poleg državne cinkarne. V hiši je prostor za trgovino in 7 stanovanj za stranko. Cena 32.000.— Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 2773.

Proda se enonadstropna**hiša**

v najboljšem stanju, kjer se je veliko let izvrševala gostilniška in mesarska obrt, v živahnem delu mesta na Dolenjskem. Več pove:

J. TEŽAK,
Ljubljana Sv. Jak. trg 5.

Službe išče

trg. sotrudnik

vešč v mešani stroki. Izvežban v slovenskem hrvatskem in nekoliko nemškem jeziku v govoru in pisavi. Vojaščinu popolnoma prost. Nastop s 1. prosincem 1917. Vprašati je na naslov: V. Jenko, Trnovo 18, Kranjsko.

Ugodna prilika hiša v Gradcu

z gostilniško koncesijo, dvonadstropna, z velikim dvoriščnim poslopjem se radi preselite ugodno prodaja; sprejelo bi se na račun tudi posestvo v Ljubljani. Za nadaljnje podrobnosti naj se piše na šifro „Zdravnik Gradec-Ljubljana“ na uprav. „Slov.“

Ogrske salami

iz govedine, prima blago K 1420.— za 100 kg od Budimpešte proti predplačilu na ogrsko naselje, in parcelaciji, banko, akc. dr. Budapešt. Pošiljatev za poskušnjo 25 kg. Naročila na I. Bander, Građec, Stadigasse 2.

Nikakega zobobola

več nobenih noči brez spanja. „Fides“ laisa bol pri vseh zobeh kakor tudi pri najhujših revmat. zobnih bolečinah, kjer so odrekli vsa sredstva. Pri uspehu denar nazaj! Cena K 1-50, 6 tube K 4—, 6 tub K 5-50. — Nikake zobe ne boli več. Srečno bele zobe dosežete z ELTA — nim lizom, takojšnji učinek. Cena K 2-50. K. K. Kemy, Kaschau L. poštni pr. 12-42 Ogrsko

Slov. voj. narodne pesmi

za štiri glasove, 1915.

Fran Marolt, Ljubljana, K 1-50 in K 1-30. Šolam, župniščem, društvom, vojakom itd. najtoplejše priporočamo. — Najlepše darilo!

Pohištvo

za dve sobi in klavir se oddaja v Ljubljani pod ugodnimi pogoji v najem. — Pojasnila daje M. Grahek, v Črnomlju.

Sprejme se takoj izurjen

trgovski pomočnik

Martin Plut, Črnomelj.

Na cenejšo

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporočam po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana, Fred škoflje 19. Prešernova ulica 4.

Popravila točno in ceno.

Baržun.

Višek letošnje mode.

Bogata izbira v različnih kakovostih in barvah.

A. & E. Skaberné

veletrgovina z manufakturnim blagom

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Valjčni mlin

s celim pripadajočim posestvom na Glincah pri Ljubljani se prodaja. Reflektantje naj si blagovolijo posestvo ogledati na licu mesta, potem lahko dobijo natančnejše informacije pri Adolfu Hauptmann, Sv. Petra cesta št. 39, Ljubljana. 2774

Prijave za

V. avstrijsko vojno posojilo

I. štiridesetletno 5½% amort. drž. posojilo à K 92.— netto od K 50.— nom. naprej

II. 1. junija 1922 plačljive 5½% državne zakladnice à K 96.— netto

sprejema

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA PODRUŽNICA V TRSTU

Trst, Via Ponterosso 7 in Via Mar. Teresa 20 v lastni palači.

2758

Tozadevna pojasnila se dajo drage volje.

Orehove ter javorove, češnjeve in macesnove jesenove,

HLODE

plačuje vedno najvišje cene in sprejema pismene ponudbe z navedbo množine lesa
PETER ANGELO,
žaga, Seebach pri Beljaku, poprej Ljubljana

10 letna garancija.

AFRANA

Nad 5 milijonov v rabi.

Dober, zanesljiv, lep, šivalni stroj se dobi le pri:

Naslov za pisma:
Jos. Petelinc, Ljubljana
Sv. Petra nasip 7.

Josip Petelinc-u tovarniška zaloga

„Sritzner in Afrana“ strojev v pripravi in luksuz opremah, barva lesa ljubna, vsi stroji vežejo (štikajo), krpajo perilo in nogavice ter šivajo naprej in nazaj. — Pouk v vezenju brezplačen v hiši. — Zalogo si vsak lahko ogleda ter posamezne sisteme strojev poljski v trgovini v Ljubljani, sv. Petra nasip 7, blizu frančiškan. mostu, za vodo, levo, 3. hiša.

Kaj delajo trapisti,

o tem lahko izveš v mlčni novi knjižici:
„Brat Gabriel Giraud in njegova ustanova v Rajhenburgu.“

Dobiva se pri oo. trapistih v Rajhenburgu, v Katoliški bukvarni v Ljubljani, pri J. Krajec nasl. in Urban Horvat v Novem mestu in po vseh drugih knjižarnah. Broširana knjiga velja K 250 in v platno vezana K 350, po pošti pa pri obeh po 20 vin. več. — Te ne samo vseskozi zanimive in s primernimi podobami okrašene, ampak ravnotako poučne in zabavne knjižice bi ne smelo manjkati v nobeni šolski in društveni knjižnici. Sežite tedaj po tej nenavadni knjižici vsi Slovenci, vse šolske, farne in izobraževalne knjižnice ter knjižnice Marijinih družb itd.!

2297

Na znanje!

Sicherl Josip, organist, Ribnica. V zalogi so še sledeče skladbe:

- 6 mašnih za mešan zbor, partitura K 120, glasovi 20 vin.
- Božične pesmi, partitura 1 K 20 vin, glasovi 30 vin.
- Postne in misijonske, partitura 2 K 30 vin, glasovi 40 vin.
- 25 Marijinih, partitura 2 K, glasovi 30 vin.
- Lavretanske litanije (Semeniške), partit. 30 v.
- Litanije sv. Jožefa, partitura 20 vin.
- Trije moški zbori, partitura 30 vin.

Naroča se po donosnici pri skladatelju, ki pošilja po povzetju poštne prosto. 2732

G. F. Jurásek

vplasevalec glasovirjev in igravcev glasbil

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevalnica glasovirjev, pianin in harmonijev. Ugodna zamena in desetletno jamstvo. Specijalni zavod za vplasevanje ter popravila vseh glasbil. Vplasevalec v »Glasbeni matlici« ter v vseh slovenskih zavodih.

Pozor! Blago Pozor!

se vsaki dan podražuje!

Prepričajte se, da pri meni kupite najceneje: **vaakovrstno perilo, čevlje in vse potrebščine za šivilje.** Se po stari ceni: velika zaloga umetnih ovetil, nagrobnih vencev s travkovi in napisom, dokler zaloga.

Kat. Widmayer pri „Selmon“ za vodo.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnat portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma **J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko.** — Istotam se kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe.

2363

Najlepša božična darila kakor velika izbira

briljantov in vojnih ur

2669 (7) po najnižjih cenah.

Izšel je novi cenik s koledarjem, tudi po pošti gratis. — Cene brez poviška. Za obilni obisk vlijudno vabi trdka

F. ČUDEN, Prešernova ulica 1 v Ljubljani.

100 litrov zdrave domače pijače osvežujoče, dobre in žejo gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, mušketelec, pomerančnik, dišča perla vianjevec. Skaziti se ne more. Ta domača pijača se lahko poleti hladna pozimi tudi vroča namesto rumna ali žganja. Snovi za natančno navodilo stanejo K 850 fran. po povzetju. **JAN GRODICH** drožerija pri angela, BRNO 643 Morava.

500 kron v zlatu do ne odstrani krema Grodich z zraven spadočim milom vse solne pege, maroge, solne opekline, ogreje, obrazno rdečico itd. in ne ohrani kožo mila dostno svežo in nežno. Cena K 450 s poštnino vred. 3 porcije stanejo K 1250, 6 porcij K 2300. Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. Naslov za naročila: **JAN GRODICH, drožerija pri angela, BRNO 643 Morava.**

Dijamanti za rezanje stekla za steklarje in domačo rabo. Št. 1 za steklo v oknih K 320. — Št. 2 za nav. močno steklo K 480. — Št. 3 za vse vrste brušenega stekla K 735. — Št. 4 za močno brušeno steklo, neobdelano, in za zrcala K 1065. Povzetje 34 vinar. več. Za resno in solidno blago jamči **JAN GRODICH, drožerija pri angela, BRNO 643 Morava.**

Framydol je sredstvo za pomijanje sivo las in brade za trajno temnoobarva. 1 steklenica s poštnino vred K 270.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči blada lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 245. Povzetje 34 vinar. več. Naslov za naročila: **JAN GRODICH, drožerija pri angela, BRNO 643 Morava.**

AMERIKANSKI SLOVENEK

je prvi slovenski list v Ameriki. — Ustanov. leta 1891. — Stane 15 K letno. — Izhaja v torek in petek v lastnem domu.

1006 N. Chicago St., Joliet, Ill. USA.

Cenjenim rojakom in slavnim denarnim zavodom priporočamo svoj **BANČNI ODDELEK** za pošiljanje denarja na vse kraje in izvrševanje vseh tozadevnih bančnih poslov. — Vse naše poslovanje je zajamčeno!

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških doh., rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173,490.858 — Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48,732.022-76 V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Nasproti hotela »Union«

Cene kolikor mogoče zmerne.

Specialni oddelek platna v trgovini

A. ŠARC, lastnica JADVIGA ŠARC

Ljubljana, Selenburgova ul. 5

nudi se priložnost za dobri in ceni nakup:

rjuh brisalk prtov prtičev brisač

odejnih rjuh blazin pern. blazin pern. žepnih robcev

švicarska vezenina

Zimsko perilo za vojake.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim pred tojnitvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakov stnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za stekla sivo in figurativna in navadni ornamenti, stavbo ter portnalno steklarstvo — Zaloga steklenega in porcelanstega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spricuvala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

Ravnokar došla večja partija

mila za pranje

dobro blago, v zabojih a ca 60 kg, katero oddaja po primerno nizkih cenah trdka

A. Kušlan,

Ljubljana, Karlovska cesta 15.

Opr. št. P. I 317/16-2.

Razglas preklica.

S sklepom tega sodišča z dne 4. nov. 1916, opr. št. L I 76/16-4 se je

Hugo Wanek, trgovec,

preje stanujoč v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19, zaradi pijančevanja popolnoma preklical.

Skrbnikom se mu je postavila gospa Josipina Wanek v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 10.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I, dne 20. novembra 1916.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

8 vinarjev

(za 1 dopisnico) Vas stane moj glavni cenik, ki se vam pošlje — na zahtevo brezplačno. —

Prva tovarna ur **JAN KONRAD,** c. in kr. dvor. založnik Brnx št. 1552 (Česko.)

Nikel ali jeklene ure na sidro K 3.—, 7.—, 8.—, Vojno-spominske nikel. ali jeklene ure K 11.—, K 2.— : armadne radii ure iz niklja ali jekla K 12.—, Malvne sturane klosopt remon. ure s sidrom K 19.—, K 20.—. Budilke, stenske in ure na stojalo v veliki izbiri po nizkih cenah. Zletno pismeno jamstvo. Pošilja po povzetju. Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 33 podružnic, Vogal Marijin trg — So. Petra cesta. Delniški kapital 60.200.000 K Reserve 17.000.000 K

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. oktobra 1916 K 138.330.091.-.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. oktobra 1916 K 138.330.091.-.

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. feb. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih srečk:

Novih srečk Avstr. rdečega križa . 300.000 in 500.000 kron
Turških srečk . . . 200.000, 400.000 in 200.000 kron
3% zemljiških srečk iz l. 1880 . . 90.000 in 90.000 frank.
3% zemljiških srečk iz l. 1889 . . 60.000 in 100.000 kron

17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917:
3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3.75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitre z naročilom!

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Ugodna naložitev kapitala!

Večje premoženje ob južni železnici na Notranjskem pripravno za vsako obrt, tri hiše in k njim spadajoča gospodarska poslopja z zemljiškimi in stavbenimi parcelami vred se zaradi vojnih razmer prodaja. — 2652
Hiša v severni Istri na glavni cesti med Trstom in Reko s trgovino in gostilno na dobrem položaju se zaradi vojnih razmer prodaja.
Gotovega je le polovico potreba, druga polovica se ima pupilarno zavarovati in po dogovoru odplačati.
Reflektanti naj se obrnejo na trdsko S. Jenko & br., Podgrad, Istra.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svoje. Zunanji
vlagateljem so za poši-

4 3/4 %

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polož-
nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Bogumil Remec, c. kr. profesor
v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Lju-
bljani; Anton Kralj, tajnik Zadruga zveze v Ljubljani; Dr. Merhar Alojzij, gimn. vero-
učitelj v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež,
odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gi-
mnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš
Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v
Ljubljani; Ignacij Zapiotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton
Cadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, pro-
fesor v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ivan Gričar

Šelenburgova ulica št. 3.

Zaloga

izgotovljenih oblek

za

gospode in dečke

2155

1. razred

7. c. kr. avstr. razredna loterija

1. razred

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:
K 300.000.— glavni dobitok
št. 10.202 izžreban 16. okt. 1915 v IV. loteriji

1/4 K 40.—	K 60.000 št. 60.606	1/4 K 10.—
	< 30.000 < 68.435	
	< 10.000 št. 7788, < 130.169	
	< 5.000 < 68.425	
	mного dobitkov po K 2000.—, 1000.—, 800.—, 400.— in veliko število dobitkov po K 200.—.	
	Na dobitkih izplačali smo K 1.120.300.—.	
	Prihodnje žrebanje bo 12. in 14. dec. 1916	
	Izžrebalo se bode 2880 dobitkov v znesku K 390.000.—	
	Srečke priporoča in prodaja:	
1/2 K 20.—		1/4 K 5.—

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani

kot poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije
in njene podružnice

v Splitu, Trstu, Celovcu, Gorici (sedaj v Ljubljani) in Celju

Naročila so najpripravnješa po dopisnici oziroma
z uporabo poslanih naročilnih tiskovin.

Kranjska deželna banka

sprejema prijave na

peto 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo

po originalnih pogojih:

I. 40 letno 5 % amortizacijsko državno po-
sojilo, za K 100 nominale
92 kron.

II. 5 % dne 1. junija 1922 povračljivi državnoza-
kladni listi v zneskih najmanj po K 1.000, za
K 100 nominale
96 kron.

V svrhu podpisovanja vojnega posojila daje banka
hipotekarna in komunalna posojila.